

No. 276

సంఖ్య ౨౭౬

రంగనాథం: శ్లోక్కి అండు బదర్పు, మదరాసు.

ఆంధ్రుల భోజనపద్ధతి.

ఒక విమర్శనము.

I

మనయాంధ్రదేశమునందు ప్రకృతము నాలుగు విధములగు అనర్థములు కనపట్టుచున్నవి. మొదటిది అవిద్య. రెండవది నిరుద్యోగము. మూడవది బాల్యవివాహము. నాల్గవది నిస్సారపు భోజనము. సర్వానర్థములకు మూలకారణము అవిద్య. ఈవ్యాసమునందు నేను మనభోజన పద్ధతులకును అవిద్యకును గల సంబంధమును గురించియు, అందువలన మన సంఘమునకు గలుగుచున్న అనర్థము గురించియు, కొంచెము చర్చింప దలచినాను.

ఈదేశమున నేను వచ్చిపిమ్మట నాకల్లి నంజురొగముచే మృతికొందెట్లు తెలియవచ్చినది. నంజురేవలము మన భోజనలోపమువలన వచ్చువ్యాధి యగుటకు సంధియను లేదు. ఈమె శరీర భోజనమునకు గావలసిన పదార్థములు క్రమముగా పుచ్చుకొని యుండినయెడల మృత్యు వింత శీఘ్రముగా సంభవించి యుండదు. కాని, యేమి పుచ్చుకొనవలయునో ఆమె యెరుగదు. ఆమె చదువలేదు.

ఇదియేవిధమున నా అన్నగారు విషమజ్వరము వచ్చి, రెండుసారులు వైద్యులచే రక్షింపబడినను, తుద కానిస్సారము నెట్లు తొలగింపవలయునో యెరుగక అరునెలు తీసికొని మృత్యువు పాలైనాడు. ఈయన ఎఫ్. ఏ. చదివినాడు.

ఇట్టి స్వయంకృతాపరాధ మరణము లెన్నియో ప్రతిగృహమునందును సంభవించుచున్నవి. కాని వీని యన్నిటికిని కారణమేమి? అవిద్య. అజ్ఞానము. లోకము మాటిపై నాధారపడియున్నది. ఒకటి జ్ఞానము. నుటియొకటి వివాహము. ఇంకొకటి ఆహారము. మన మీమాటిని ఉల్లంఘించుచున్నాము. వీనిలో మన విచారణ ఆహారమును గురించి.

ఆహారమెందునకు భుజింపవలయును? ప్రాణరక్షణార్థమని చెప్పవచ్చును. ఊపిరి పీల్చునపుడును, వదలునపుడును అనుక్షణము మనశరీరమునందలి పదార్థములు కొన్ని హరించుచున్నవి. ప్రాణరక్షణార్థమై శరీరములోపలి యంత్రములు పనిచేయును, తదితరయంత్రములవలెనే అతిగిపోవుచున్నవి. ఈయనగుట శరీరమంతట సంభవించుచున్నది. అరిగిపోవు నేనెప్పుడునైనను మరణము చేయని యెడల అది పనికిరాకపోవుట అనుభవమునందున్న విషయమే. మన యంత్రములు అటుగుటచే బలహీనములై వాని పనుల నవి నిర్వహింపలేక నిలిచిపోవుటవేరే మృత్యువు. ప్రాణము కొన్ని పదార్థముల కూడికచే ఏర్పడుచున్నది. ఎచ్చట సంయోగము కలదో ఆచ్చట విభజనమును వెంటనే నడచుచున్నది. ఆయా పదార్థముల నియమిత పరిమాణ సంయోగమే ప్రాణి. ఆ పదార్థముల విభజనమే. విడుదలయే మృత్యువు. జీవపదార్థములు కానిండు. నిర్జీవపదార్థములు కానిండు. ఈ భర్తమునకు సర్వము బద్ధములు.

కాబట్టి మనలోపల హరించిపోవుచున్న పదార్థములను మనము ప్రతిదినము పూర్తిచేయవలసి యున్నది. దీనిని మరచుతుంటే చెప్పవచ్చును. అట్టి మరచుతునకు గావలసిన పరిసరములన్నియు ఆహారమునందున్నవి. ఆహారము ప్రాణసంరక్షణము నిమిత్తమే కాదు. మనలోపలి నానావిధములగు అవయవకృద్ధి నిమిత్తమున, కావలసి యున్నది. ఆదాయము కన్న వ్యయము అధికముగా యెడల సర్వత్ర ఏమి జరుగుచున్నదో ఆ పనియే మన శరీరము- అనగా ప్రాణము విషయమునను జరుగుచున్నది. అందువలన నాహారము (1) హరించిపోవు పదార్థములను పూర్తిచేయుటకును (2) మన అవయవ పరిస్థితులను నిమిత్తమును (3) మనము పని చేయుటకు గావలసిన శక్తి నిమిత్తమును కావలసి యున్నది. పని యనగా శరీర పాటువమే కాదు. ఊపిరిపీల్చుట విడుదలు, భుజించుట, నిద్రించుట, నడచుట, కూచుండుట. అంతయుపనియే. మనశరీరావయవములు నిశ్చలము పనిచేయుచునే యున్నవి. వానికి విరామము లేదు. నిద్రాంశ బంధిని నడపుటకు గావలసిన శక్తి జాగ్రత్తనండి కచ్చినట్లే మన యంత్రమును నడపుటకు గావలసిన శక్తి- అనగా నేడమి ఆహారమునండి రావలసియున్నది.

కావ్యుజ్ఞులు ఎవరని దిండికి వైసంఖ్యగల మూలపదార్థములను వివరించుచున్నారు. వీనిలో పదమూడు మన శరీరమునందున్నవి. మన శరీరము పంచభూతవికాసమునకు సరికాదు. ఆక్సిజన్, కార్బన్, హైడ్రోజన్, నైట్రోజన్, కాల్షియ

ము, ఫాస్ఫరస్, పొటాషియమ్, కోరిక్, సోడియమ్, మెగ్నీషియమ్, అయిరన్, సల్ఫరు, ఫ్లోరిన్, ఇవిగాక, అణుమాత్రమున అయోడిన్, సిలికన్, మున్నుగాగలవి మనయందున్నవి. మన శరీరమింపదమూడు మూలపదార్థములతోగూడిన దైనను, నీపదార్థములు వాని నిజస్వరూపమునే ధరించియుండుటలేదు. తిరిగి వానిలోనవి అనేకవిధముల సంయోగమై, క్రొత్త ఆకారము గల మిశ్రమపదార్థము లగుచున్నవి.

మన శరీరము అసంఖ్యాకములగు కలుగులను చర్మము, మాంసము, నరములు, ఎముకలు మున్నగు వానిని కలిగియున్నవి. ఈకలుగును, మాంసము, ఎముకలు మున్నగునవియు, మూలపదార్థములచే ఏర్పడిన మిశ్రమ పదార్థములు కలిగియున్నవి. కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్, నైట్రోజన్, సల్ఫరు ఈ పదార్థముల సంయోగమువలన ఏర్పడిన ఆల్బ్యూమిన్ అనేది పదార్థముకంటే మన శరీరపు కలుగులలో కలదు. ఇది మన మెదడు, నరములు, కండ, నెత్తురు లలోను ఉన్నది. కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్లతో గూడిన క్రొత్త శరీరమంతట వ్యాపించియున్నది. కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్లతో చేరిన చక్కెర, రక్తమునందును, గుండెలయందును, టిన్యూలలోను; కాల్షియమ్, ఆక్సిజన్లతో గూడిన నున్నము, ఎముకలు, రక్తము, నరములలోను; ఉప్పు శరీరము నందలి ద్రవములందును; ఇనము ఎర్రటి రక్తము నందును; ఏర్పడియున్నవి.

మనము భుజించు ఆహారము, జంతుసంబంధము కానిండు, వృక్షసంబంధము కానిండు. మైన విశరించిన పదమూడు పదార్థముల యొక్కయో, వాని సంయోగములచే ఏర్పడిన మిశ్రమ పదార్థములయొక్కయో పాస్టు తిప్ప మతేమియు కాదు. ఈయాహారము మనలోపలి యంత్రములు పూర్తిగ చూర్ణము చేసి, జీర్ణముచేసికొనటకు సాధ్యమైనదిగ నుండవలయును. ఇట్టి భోజన పదార్థములు అయిదు తరగతులుగ విడదీయబడియున్నవి.

- (1) ప్రోటీనులు:—ఇవి కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్, నైట్రోజన్, సల్ఫరు గలవి. (2) కార్బోహైడ్రేటులు (3) క్రొత్తలు:—ఇవి కార్బన్, హైడ్రోజన్, ఆక్సిజన్ కలవి. (4) ఖనిజ పదార్థములు:— ఇవి నున్నము, ఇనుము, గంధకము, ఫాస్ఫరస్, పొటాష్, కలవి. (5) నీళ్లు:— ఆక్సిజన్, హైడ్రోజన్ కలవి.

మనము భుజించు ఆహారము నోటినుండి గర్భకోశము లోనికిని, ప్రేగులయొద్దకును బోయి ఆచ్చట చూర్ణము గావించి పబడి రక్తముద్వారా ఆయా కలుగులు ప్రవేశించి, శరీరము యొక్క టిన్యూలగనో, లేక కెల్లిగనో మార్పిడయ బడుచున్నది. అందుచేత, మనము భుజించు పదార్థములయందు యేమిప్రభులు కూడి యున్నది, అవి యెంతవఱకు మనశరీరమునకు లభించునది, వంటలు చేయు వారికి తెలియవలయును.

మనభోజనపద్ధతుల విషయమై విపరీతాభిప్రాయములు వ్యాపించి యున్నవి. ప్రాథమిక కోడి రామమూర్తి నాయకుగారు కాకాహారము గూర్చి బందరులోనిచ్చిన యావన్యాసము వెనుకవినియున్నాను. వీరుభుజనములచే అభినవభీముడను బిరుదును వహించినవారు. ఈబలము కాకాహారముచేత నే వచ్చియుండుట మనకెల్లరపు సంతోషముకలిగించుచున్నది. వీరు తమ పర్యటనమునందు కాకాహారము గూర్చి ప్రజలకు

హితము గలపునున్నారు. కాకాహారము మంచిదేకావచ్చును. యోగము అంతకన్న మంచిది కావచ్చును. కాని మన యాంధ్రుల నేకు లీమధ్య తొట్టివైద్యము చేయ ప్రారంభించినారు. ఈ తొట్టిలో గూరుచుండిన వారందఱు పచ్చివంకాయ ముక్కలు, వోసకాయ ముక్కలు, పచ్చినెనగలు స్వభావసిద్ధమైన ఆహారమని ప్రారంభించి తుదకు శవాకారములై నారు. ఈస్వభావసిద్ధ ఆహారభక్షకులలో చాలమంది కాకాహారులు! గూడూరి రామచంద్ర రావుగారవంటి దేశహితైక పురులు పచ్చినెనగలు, పచ్చికొబ్బరి, పచ్చి మంచినీళ్లు తిని ఎముకలగుండై ప్రాద్దులుచుచ్చుచున్నార. వీరు స్వభావసిద్ధ ఆహారభక్షకులను మించిన కాకాహారులు! ఎందరో శిశువులు తల్లిపాలు చాలక, ఆవుపాలు పోయుటకు డబ్బులేక, అన్న ప్రాశనయగుటతోడనే వరికూడు ప్రారంభించి, ఊదరప్రాప్తిల పెంచుకొనియో, లేక తోళ్లు ప్రేలాడవేసికొనియో, కొంత కాలము బ్రతికి తుదకు ఆకాలమృత్యువు పాలగుచున్నారు. వీరును కాకాహారులే! ఎందరో బాలెంతరాండ్రు సరియైన ఆహారములేని కారణమున ప్రసవదౌర్బల్యమును కూడవీరు లేక, శరీరము పాలి అనిస్సారముచే మృత్యువువారత బడుచున్నారు ఈతల్లులును శిశువైన కాకాహారులే! ఇట్టి ప్రాప్తమైన కాకాహారమును మనయాంధ్రులు భుజించుచు, స్త్రీలు 13 వ యేటను, బాలురు 18 వ యేటను సంసారమున బ్రవేశించి, ఎముకలను చుంచులను పుట్టించి, ఆంధ్రదేశమునంతయు దుర్బల సంతానముతో ముంచి, ఎక్కడలేని వ్యాధులను తెచ్చి అసాధ్యములగు సాంఘిక సమస్యలు పుట్టించుచున్నారు. ఆంధ్రదేశముయొక్క వర్తమానస్థితి తలచినకొలది, ఒకప్పుడు వైద్యము నశించి, నిస్పృహత్వము కలుగదా?

కాకాహారము యుక్తమా? అయుక్తమా? అను ప్రశ్నతో నాకు నిమిత్తములేదు. మన భోజనపద్ధతి యనుకూలముగ నున్నదా? మనము భుజించుచున్న ఆహారము చాలియున్నదా? మన ఆరోగ్యము తృప్తికరముగ నున్నదా? అని ఈప్రశ్నలకు మన ఆకారములే, మనరోగములే, మన యకాలమరణములే సమాధాన మిచ్చుచున్నవి.

కార్యాళిను ఓరిగాను } ఆవటపల్లి నారాయణరావు.
డిసెంబరు 4. 1917.

వచ్చుచున్నది! (1094)
భయంకరములైన క్రూరమృగముల నేకముగలవు.
ఫిల్లిను సర్కసు
భీకరపాశ్చాత్య ప్రదర్శనము. భయంకరాకారము.
ప్రదర్శనము మిశ్రమము.
విదేశములనుండి వచ్చిన మల్లులు రంగమున నద్భుతముగ చరించెదరు.
అత్యద్భుతము - అతిగంభీరము.
అత్యంతదర్శనీయము.
28 ఏండ్లకీతము చెన్నపురి వచ్చెను.
అప్పటికంటె నిపుడు అత్యధికమగు మార్పుకలదు.
వివరములు పూర్తిగా ముందు తెలుపబడును.

సోల్ ఏజంట్లు ఆంధ్రో ఇండియా కంపెనీ లాదు శెలికల్ కో; వెం. పి.సి, బొమ్మాయిపేడు బొంబాయి.

మిక్కిలీ మనోహరముగ నువాసన 126
(రెజిస్టరు కాబడినది.) **ఆటో డిల్ బహార్.** (రెజిస్టరు కాబడినది.)
ఇన్నిటికాలపు యచి కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు నువాసనగలది.
అల్పాహారముగాని, సారాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినవో, మనోగ్ధమగు నువాసన ని స్ఫులకరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణముల నీసాలలో నుండును.
ఇన్నెజిజ్జ (అర డ్రాం) నీసా 1-కి రు 0-8-0
చర్బరకము నైజ్జ 1-డ్రాం " " 0-12-0
జీరోకనైజ్జ 2 " " 1-4-0
వెర్దనైజ్జ 4 " లేక 1/2 డ్రాం " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిసాపులలో దొనగలుగు. నీటికి అనేకమగు నకలునెట్లు కలవు. కాపున, తాము కొనవలయు నీసానైనను, కార్డునైనను ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలించుడు. ఈఆటో డిల్ బహార్ యొక్క సులక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవారికి ప్రాసినవో అదాకిమృత్యుగల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదును.

సామాజ్య శాసనసభ

సర్ విల్లియము మేయరుగారి యువన్యాసము

(నిన్నటి తరువాయి)

ఈక్రింద వ్రాయబడిన కారములవలన నిది తెలియగలదు.

1917-18 సం. సంస్కృత	1916-17	ఆర్థిక పత్రం. ఆర్థిక పత్రం
పానులు. పానులు. పానులు.		
మొత్తపు ఆదాయము	41800000	41800000 45500000
రైలువేల కంపెనీలకిచ్చు		
లాభములన్నియును, ఇతర	20700000	21700000 21700000
ములు కలసినవ్యయములు		
నిలువ	21100000	19600000 23800000
కంపెనీలకిచ్చిన సొమ్ము		
వలని లాభములును ఇం	200000	100000 200000
గ్గందులో ఆదాయము		
మొత్తము	21300000	19700000 24000000
వడ్డీలు	13800000	14100000 13900000
రైలువేలకలని లాభములు	7500000	5600000 10100000

ఈసంవత్సరపు ఆర్థిక పత్రము తయారు చేయవచ్చును 1916-17 సంవత్సరమునందు కంటే ఆదాయమును అప్పు టివేసికొనుటకు బట్టి తక్కువగా వేసి, యధ్యక్షులవలన గలిగిన ఆర్థిక వ్యయములను భరించుటకు ఎక్కువ మొత్తమును వ్యయముల క్రింద వేసితిమి. ఈ చిక్కులవలనకే వ్యయము వ్యయముల వలని సుఖికికల మూలమున తొలగిపోయినది. అందు వలన ఆదాయమునందు ఎక్కువ మొత్తము ఈసంవత్సరమునందు తేలేకది. రైలువేలకలని నికరలాభము ఆర్థిక పత్రమునందు దండనావేయబడిన మొత్తమునకంటే 45 లక్షల పాను లధికమైనది.

మారకమువలన ఎక్కువలాభము వచ్చినది. కడపి ఆగస్టు మాసమునందు హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి కాన్ఫరెన్సు బిల్లులలో తక్షణము తంతి మూలమున బట్టాదాయగు మొత్తములకు 1 రూపాయ విలువ 1 పిల్లింగు 5 పెన్సీ లని నిర్ణయించబడెను. ఇతర కాన్ఫరెన్సు పద్ధతులలో రూపాయి విలువ 1 పిల్లింగు 4 29/32 పెన్సీలనియు ఏర్పడుచుండెను. ఇదివఱకైనను రూపాయి విలువ 1 పి. 4 1/2 పె. అనియు, ఇతర కాన్ఫరెన్సు బిల్లులలో రూపాయి విలువ 1 పి. 4 5/32 పె లనియు నిర్ణయించబడెను. అనగా సాధారణముగా నుండు 1 పి. 4 పె. లకు అధికముగ నేర్పడుచుండి యున్నది.

వెండి ధర అధికముగా నుండుటచే రూపాయలను అచ్చు వేయబడుచుండు కొంత నష్టము గలిగినది. ఈ నష్టమును మారకము మూలకమున గాబట్టుటకు నిశ్చయించబడినది. కాని ఆనష్టమును గోల్డ్ల స్టాండర్డు రిజర్వు (న్యూనాధిక్యముల వలన మారకపు వ్యత్యాసముల నష్టమును భర్తీచేయు బంగారు నిలువ) మూలమున భర్తీ చేయగూడదు. రూపాయి అచ్చు వేసికొనుట దానికి గల విలువకంటే వెండి విలువయే యెక్కువగా నున్నప్పుడు ఆ నష్టమును గోల్డ్ల స్టాండర్డు రిజర్వున భర్తీ చేయగూడదు. ఈ నష్టమును తీసివేయగా మన నికరలాభము 10 లక్షల పానులు వచ్చినది.

ఉప్పుబాపతులక్రింద ఉత్తర హిందూస్థానమునందు గల ఉప్పుకొట్ట ఉప్పును ముందు సంపాదించుటకు అచ్చటి వర్తకులిచ్చిన ముందుగా పెట్టినసొమ్ము మూలముగ ఉప్పు ఆదాయము 15 లక్షల పాను లెక్కువయ్యెను. గత నవంబరు మాసమునందు వర్తకులవద్దనుండి ఉప్పుకొనుటవచ్చిన దరఖాస్తులు చాల ఎక్కువగానుండి వానికన్నిటికిని ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుట కష్టమైయుండినందున క్రొత్తదరఖాస్తులను తీసికొనుట నిలిపివేయబడినందున 1918-19 సం.మున ఉప్పువలని ఆదాయము తక్కువగా చూపబడినది.

కస్తూర్యశాఖయందు వస్తువుల ఎక్కువ ధరలవలన 17 లక్షల పానులు అధికమైనది. ప్రతినాలుతో నేయబడిన బట్టలవలన 810 వేల పాను లెక్కువవచ్చినది. పొగాకు, ముద్ద వెండి, వెండినగలు, చక్కెర, భోజన సామగ్రిలు, ద్రాక్ష సారాయము మున్నగు పానద్రవ్యములు, మాత్రము నిర్దిష్ట వస్తువులు మున్నగు వానివలనను కొద్దిగ లాభము వచ్చినది. ప్రతినాలు బట్టలవలన పన్నులవలన 150 వేల పాను లెక్కువగాను, బియ్యపు ఎగుమతులవలన 120 వేల పాను లెక్కువగాను లభించినది.

ఎక్కువ ఆదాయమును చూపిన బాపతులు ఈక్రిందజెప్పుబడినవి. 1. పోస్టు టెలిగ్రాఫులు వంచితవ్యవసాయ వ్యాపార పాకర్లములవలన 150 వేల పాను లెక్కువగా వచ్చినవి. 2. టంకసాల రూపాయలు మున్నగు వాణిజ్యములను ముద్రవేయు టంకసాలలందు సీనియరేజి కనూశ్యవలన 390 వేల పానులు ఎక్కువగా వచ్చెను. 3. వడ్డీలు. హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్ద నన్ను నిలువ సొమ్ముమీదను, నోట్ల నిలువ మీదను వడ్డీలు 150 వేల పాను లెక్కువగా యైనవి.

1916-17 సం. మునందు సంస్కృత ఆర్థిక పత్రమునందు ను ఈసంవత్సరపు ఆర్థిక పత్రమునందును నోట్ల నిలువమీద వడ్డీలో 600 వేల పానులు కాన్ఫరెన్సు పత్రముల విలువకును, నోట్ల విలువకును వ్యత్యాసమును భర్తీచేయుటకు నిలువ పెట్టబడినది. ఈ సంపు ఆర్థిక పత్రమునందు ఈ బాపతు మొత్తము 200 వేల పానులు చూపబడినవి. 1918-19 క సంపు ఆర్థిక పత్రమున క్యత్యాసము లధికములగుటచే 450 వేల పాను లగునని మదింపు చేయబడినది. (4) ఆదాయపు పన్నులు యొద్ద పరిశీలకులవలన 910 వేల పాను లధికముగా చూపబడినది. ఈ మొత్తములో 550 వేల పానులు వడ్డీ ఆదాయపు పన్ను బాపతుగ ఏర్పడుచు బడినది. రాష్ట్రములనుండి 880 వేల పానులు వచ్చునట్లును ఏర్పడుచు బడినవి. ఇందులో నూపరీటాక్సు (ఆదనపు పన్ను) వలన 70 వేల పానులు తక్కువగా వచ్చెను. ఈ బాపతుక్రింద 12 లక్ష లని మొదట ఆర్థిక పత్రమునందు మదింపు చేయబడినది.

5. ఇతర రాదాయములు. ఈ బాపతు క్రింద 380 వేల పాను లధికముగా వచ్చినవి. ఇందు రైలువేల వర్తకుల పన్నుల వలన వచ్చిన 150 వేల పానులుగా భర్తీచేయబడి యున్నది. ఈ బాపతును ఇప్పటి ఆర్థిక పత్రము నందు 550 వేలని మదింపు చేయబడినది.

6. వ్యాపారము:—వ్యవసాయ ఫలముల అనుకూల స్థితులవలన ఈ బాపతు క్రింద 180 వేల పానులు ఎక్కువ వచ్చినవి. ఇది అన్ని రాష్ట్రముల నుండియు సామాజ్య ప్రభుత్వమువారిభాగముగ పంపబడినది.

నష్టమును జూపినది నల్లమండు బాపతువద్ద. ఇది 820 వేలపానుల నష్టమును కలిగించినది.

ఈనష్టము మనము ఏర్పడుచుకొనిన యెక్కువ వెలల మూలముననే గలిగినది.

వ్యయములలో సేనావివయపు వ్యయముల క్రింద 46 లక్షల సొమ్ము అధికముగా వ్యయమయ్యెను. ఈ సంవత్సరము నందు సేనావివయపు వ్యయములక్రింద ఆర్థిక పత్రమునందు 259 లక్షలపానులు చూపబడెను. క్రొత్తస్థితులకు వ్యయము చేయబడుటకు నిర్ణయించబడిన 7 లక్షల పానులు నిందు జేగబడి యున్నవి. క్రొత్త ఆర్థిక పత్రమునందు సేనావివయము వ్యయము 288 లక్షల పానులు లేక గత సంవత్సరము నందు చూపబడిన మొత్తమునకంటే 29 లక్ష లధికముగా చూపబడి యున్నది. ఈయాధిక్యము యుద్ధోపకరణముల తయారుచేయుటకు నిర్ణయించబడినది.

అందు తుపాకులు మందుగుండు సామగ్రిలకొరత 9 లక్షల పాను లధికముగా చూపబడినది. ఇతరరాధికవ్యయములు బ్రిటిషు సేనల జీతముల అభివృద్ధికొరత 520 వేలపానులు; రేవుల రక్షణముకొరతను సముద్రములోని గనులను తుడిచివేయుటకొరతను 470 వేల పానులు, ఫిరంగులు, మర ఫిరంగిదళములు, ఫిరంగిదళ వాహకములు మున్నగువానికొరత 200 వేల పానుల సేనలకు, వస్తుపరికరములకు నదవుటకు రైలువేల మూలక వ్యయములకొరత 140 వేల పానులు; సరిహద్దుకోట్ల ఆనుపత్ర మందిరములు, సేనల విడుదలు మున్నగువానికొరత 710 వేల పానులు; హిందూదేశ సరిహద్దులందు చూచునూల తిరుగుబాట్ల సందర్భమున 140 వేల పానులు; ఇండియను మ్యూనిషన్సు బోర్డు సంస్థానముకొరత 140 వేల పానులు. రాజకీయ వ్యయముల క్రిందను అధికవ్యయము చూపబడినది. పారశీకమునందు బ్రిటిషు ప్రజలస్థానములకు సంరక్షించుటకు సౌత్ వెస్టియారయిఫ్టు పటాలముకు నిర్మించు సందర్భమున నెక్కువ వ్యయమైనది. యాధ్యసంబంధపు పరిశీలకులుండగా ఆపటాలపు వ్యయములను హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారును ఆంగ్లాసామాజ్య ప్రభుత్వమువారును చె:సగము పంపకొనవలసియున్నది. 1917-18 సం.ము నం సేబాపతు మొత్తము 9 లక్షల పానులని చూపబడినది. క్రొత్త ఆర్థిక పత్రమునందు ఈ బాపతున 3 లక్షలు చూపబడినవి. కాని పారశీక ప్రభుత్వము ఇతర రాజకీయ వ్యయముల క్రింద చాల లాభము గలిగి, వ్యయాధిక్యము 440 వేల పానులవఱకు తగ్గినది. బడ్జెటునందు చూపబడిన మొత్తములకు అధికముగ వ్యయము తగిలినది ఈక్రింద తెల్పు బడినది.

(1) ఆహ్వాన మీద వడ్డీలు:—(టెజరీ బిల్లులమీద ఈయబడిన డిస్కంట్టుల కొరత 690 వేల పాను లధిక మైనవి.

ఆంగ్లాసామాజ్య ప్రభుత్వమునకు మన మిచ్చిన 1000 లక్షల పానులలో 60 లక్షల పానులను హిందూదేశమున యాధ్యక్షులుపు వడ్డీలకొరత నిలువ యించితిమి. ఈవడ్డీలసోగా మిగత సొమ్మువైచప్పు వడ్డీలను యాధ్యక్షులునుక్రిందపెచ్చెదము. వైమొత్తములో కొంతభాగము “సింగింగు ఫండు” కొరతను నిలువ యించు బడినది.

ఇతరములు:— ఇతరవ్యయముల క్రింద 520 వేల పానులు అధికముగా చూపబడినవి. ఇందు 4 లక్షలపానులు ఇంగ్లండుకును ఇండియాకును నడుమ నష్టమైన సామగ్రిల నష్టపరిహారము కొరత చూపబడినవి.

ఇట్లు ఆర్థిక పత్రమునందు చూపిన 136 వేల పానుల నిలువయును 55 లక్షలు అయినవి. ఈ లాభము వ్యవసాయ ఫలముల అనుకూల స్థితులవలన గలిగినది.

రాష్ట్రీయ ఆదాయవ్యయములు.

ఆర్థిక పత్రమునందు రాష్ట్రముల ఆదాయము మొత్తము మీద 824 లక్షల పానులందుననియు వ్యయము 825 లక్షలందుననియు మిగిలిన వ్యయాధిక్యముగు 1 లక్షల పానులను ఆయా రాష్ట్రముల నిలువ సొమ్మునుండి భరింపవచ్చుననియు నూచించితిమి. ప్రస్తుతపు లెక్కలనుబట్టి రాష్ట్రాదాయము 837 లక్షల పానులగుననియు వ్యయము 814 లక్షలుగ నుండి 23 లక్షలు మిగులుననియు మదింపు చేసితిమి. ఆదాయాధిక్యము బొంబాయి, సంయుక్త రాష్ట్రములు, పంజాబు, బంగాళములందు ముఖ్యము ఎక్కువగా భాగదాయము వలనను అటవీ భాగదాయము వలనను వచ్చినవి. ఆదాయపు పన్ను బాపతుక్రిందను 470 వేల పానుల అధిక్యము కనబడుచున్నది.

జై గుభయము లేదు.

వైద్యరత్న వండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

జై గుజ్జెగు

(1045)

ని వారకొవధములు

మా మందులు గడచిన ఇరుకది వత్సరములుగ ఇండియా, బర్మా, సిల్హెజ్ దేశములయందును, స్వదేశసంస్థానములయందును అనేక జైగు రోగులను కాపాడుట లోకవిదితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన

జై గు సోకదు.

హైమాదిపానకము 6 బౌన్సు బుడ్డి ౧-కి రు ౧-౦-౦ | శతభౌత్యుతం 1 బౌన్సు బుడ్డి ౧-కి రు ౦-౧౦-౦

డిల్ ౩ | ౦-౧౦-౦ | డిల్ 1 | ౦-౧౦-౦

పాకింగు పోస్టేజీవేలు. | కొరవారికి మావెద్ద క్యాటలా గుచితముగ పంపబడును.

తంతి విలాసము:— “పండిట్” మదరాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమం, గగి, ఆచారప్పవీధి, జి. టి, మదరాసు

కృష్ణానది బట్టెలును చూపబడిన దానికంటె 10 లక్షలు తక్కువమైనది. ఈ కృష్ణానది తట్టెలు ముగ్గుముగ పంజాబు, బొంబాయి, బంగాళములందు చూపబడినది. రాష్ట్రములందు సంవత్సరాంతమున నిలువ పోయిన అంతయు సామ్రాజ్యనిధికి పోవును.

1917-18 సంపు ఋణములు.

ఇంగ్లండునుండి మనము సొమ్ము అప్పుతీసికొనలేదు. కాని ఇండియా ప్రభుత్వములకును రైలువే ప్రభుత్వములకును 21 లక్షల పానలిచ్చితిమి.

హిందూ దేశమునందనేక విధముల మన మారంభించిన యుద్ధములను మనము ఆంగ్లసామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారికియే దలచుకొనిన 1000 లక్షల పానుల సొమ్మును గూర్చుటకును, యుద్ధములను ధరించుటకును నిర్ణయించబడినది.

ఈ సంవత్సరపు ఆర్థికపత్రమునందు యుద్ధములనువలన వచ్చు సొమ్మును 100 లక్షల పానులని మదింపు చేసితిమి. కాని ఇంకొకంటెను ఎక్కువ సొమ్ము లభించునని మేమునుచుంటిమి మేము నూచించిన ఆ సఫలమై ఈ క్రింద చూపబడిన మొత్తములు సమకూడెను.

యుద్ధములము	266 లక్షల పా.
పోషణ సైన్యము ఋణములు	29 "
క్యాపా సర్టిఫికేట్లు	66 "
	361 "

యుద్ధములమును, పోషణ సైన్యము ఋణమును అసలు యుద్ధములములు. ఇవి అక్టోబరు 15-వ తేదీతో ముగిసినవి. 1917 మార్చి మాసము నందు తీసికొనిన 40 లక్షల ఋణమును హోం ట్రెజరీ బిల్లుల క్రింద ఆంగ్లదేశమున నియమింప 10 లక్షల పానులను గూడ ఈ మొత్తము నందు చేరియున్నది. రాష్ట్రములగా నేర్పాటు చేయబడిన క్యాపా సర్టిఫికేట్ల వలన సొమ్ము ఇంకను వచ్చుచున్నది. జనవరి మాసాంతము వరకు 61 లక్షల పానులు క్యాపా సర్టిఫికేట్ల మూలమున వచ్చినవి. ఈ సంవత్సరాంతము లోపల జరుగవలసిన 2 మాసములలో ఇవి 2 లక్షల పానులు వచ్చునని అంచనా చేసితిమి. యుద్ధములముల గూర్చుబయందు రాష్ట్రము ప్రభుత్వములు విశేష పరిశ్రమ చేసిరి. రాష్ట్రము బ్యాంకులను యుద్ధములముల నిచ్చువారికి ప్రత్యేక పోకర్తముల గలగజేసిరి.

యుద్ధములముల వివిధతరగతులలో ఈ క్రింద చూపబడిన మొత్తములు వసూలు చేయబడినవి:—

1923-47 సంవత్సరములందు ఈయవకు నూటికి	83 పా.
5 పానులు వడ్డీ ఋణము.	
8 సంయులులో ఈయవకు నూటికి 5½ వడ్డీ	182 పా.
ప్రభుత్వము.	
5 సంయులులో ఈయవకు నూటికి 5½ పా.	80 పా.
వడ్డీ పుచ్చుము.	

295 పా.

స్వశక్తిసంస్థానములవారును యుద్ధములములకు విశేషముగా సొమ్ముపెనుగిరి. 118 లక్షలు మైదరాబాదునుండియు (డివిలో 75 లక్షలు నైజాముగారిచే నియమింపబడిన) 88 లక్షలు సింధియానుగూడా నొద్దనుండియు 15½ లక్షలు మైసూరు నుండియు (ఇందులో 85 లక్షలు మైసూరు ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడిన) 81½ లక్షలు బరోడా మహారాజుగారి వలనను భవల్పూరు నవాబుగారివలన 40 లక్షలును, పాటియాలా మహారాజుగారి వలన 25 లక్షలును వచ్చినవి.

ట్రెజరీబిల్లులు.

యుద్ధ సర్టిఫికేట్ల వలన ఆంగ్ల సామ్రాజ్య ప్రభుత్వము వారి సొమ్మును, హిందూదేశ కార్యదర్శి కౌన్సిలు బిల్లులను చెల్లించుటయందు ఎక్కువధనము పోవుటచే స్వల్పకాలములో (6, 9, 12 మాసములలో) మఱి నిచ్చివేయబడదగిన నల్లు ట్రెజరీబిల్లులను (ప్రభుత్వముల) పేర క్రొత్తబిల్లు తేర్చులుప బడినవి. కిరూసముల బిల్లులను (ప్రభుత్వముల) గూడు ప్రతేక పెట్టెలవలన కొందఱు నూచించిరి. కాని అట్లు చేయుటవలన వానికి మరల సొమ్ము చెల్లించుట కష్టమగును. కాని జనవరి మాసాంతమునందు, కిరూసముల ప్రభుత్వములను అమలులోనికి వచ్చినవి. వీరివలన ఫలితములను తృప్తి కరముగ నున్నది.

బొంబాయి బ్యాంకువారు ట్రెజరీ బిల్లులను విశేషముగా కొనిరి. వారియొద్దనుండి అనూకూలములైన మరతులలో కొంత సొమ్మును అప్పు పుచ్చుకొంటిమి. ఈ విధముగ ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీవరకు 253 లక్షల పానులు సమకూడెను. మార్చి మాసాంతములో 800 లక్షల పానులు వచ్చునని యూహించుచున్నాము.

1917-18 సవరణ మదింపు.

1917-18 వ సంవత్సరమునకు సవరణచేసిన ఆయుక్తము ప్రభుత్వ ప్రకారము ఖర్చు 814 లక్షల పానులు. వానియందు పెట్టుబడి వసూలులను రైలువేలకు 81, నీటిపారుదల పనులకు 5, డిల్లీగర్ నిర్మాణమునకు 8 లక్షల పానులు, అప్పతీర్పుకు 27 లక్షలు, సీయలోని ట్రెజరీబిల్లుల కొనుటకు 200 లక్షల పానులు, న్యాయాధ్యక్షులలోని కార్య బ్యాంకులో నిలువము న్ను 27 లక్షల పానులు; యుద్ధసామగ్రి కొనుటకు 21 లక్షల పానులు; మొత్తము 814 లక్షల పానులు. ఆయుక్త 887 లక్షల పానులు. వానియందు భారతవర్షమునందు ట్రెజరీ బిల్లులవలన వచ్చినవి 300 లక్షల పానులు; సామ్రాజ్య వీరతనమువారికి ఖర్చుపోన మిగిలినది 58 లక్షలు; రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారి కట్టే మిగిలినది 28 లక్షలు; తదితర బాపతులవలన నికరాదాయము 6 లక్షలు; మొత్తము 887 లక్షల పానులు. సీయలోరైలు వే సామానులక్రింద సొమ్ముఖర్చుపడక పోవుటవలనను పెట్టుబడి వసూలు అంచనాయందు వేసిన సొమ్ములందు ఖర్చు 6,00,000 పానులయ్యినది. ఇండియానుందు ఆ సొమ్ముఖర్చుపడి యుండలేదు. అప్పతీర్పులవలన సొమ్ము మొత్తము 570,000 పానులు. 1914-15 నందు తత్కాలికముగ సింధియా మహారాజువారి నుండి తీసికొనిన అప్పు 380,000 పానులు. యుద్ధము జరుగుచున్నందున అప్పు ప్రస్తుతము తీర్చ నక్కరలేదని వారు అప్పును చెప్పిరి. యుద్ధము చాలకాలము జరుగుచున్నది. కావున వారికివ్వవలసిన సొమ్ముచే వేయటకు నిర్ణయించితిమి. 1887 లో గ్యాలియరు మహారాజు వారివద్ద ఒక్కొక్కను దఫాకు 80,000 పానులకుతున మూడు దఫాలు బదులు పుచ్చుకొంటిమి తక్కిన 21 లక్షలను సీయలో అప్పతీర్పులనిచ్చుచున్న బాపతు. యుద్ధద్రవ్యముల కొరకు నిర్ణయించిన 21 లక్షల పానులను ఎందుకు వినియోగించునది తేలవకును అనావతు పద్ధత నుండును.

1916-17 బాపతు ఇంగ్లండు ప్రభుత్వమునుండి రావలసిన సొమ్ము అంచనాకంటె తక్కువది. రావలసిన బాపతువారి సొమ్ములను తక్కువను సరిజూచుకొనక పోవుటవలన నింకను కనూలు కాలేదు.

సీయలోను 200 లక్షల పానులతో ట్రెజరీబిల్లు కొందురు. అదిగా 278½ లక్షల పానులతో అనుకొనిన దానికంటె నిలువ గున్నది వర్తమానునందు మూడేండ్ల ప్రభుత్వముల విదను పుచ్చుకొనిన 180 లక్షల పానులను 1920 వ సంవత్సరమునందు తీర్చవలసినవచ్చును. అయిడేండ్ల ప్రభుత్వముల అప్పును 1922 లో 88 లక్షల పానులను తీర్చవలసి యుండును. రాక్కుము విద యిచ్చిన ప్రభుత్వముల బాపతును 1922 లో 60 లక్షల పానులను తీర్చవలసి యుండును. 1915లో పుచ్చుకొనిన 83½ లక్షల పానుల ఋణమును 1923 లో నివ్వవలసి యున్నను 1920లోనే తీర్చవేయటకు వీలున్నది. ముందు సంవత్సరము స్వల్ప వాయిదాలవిదను బదులు పుచ్చుకొనదలచితిమి. మూడు, 5 వంక తీర్చవలసిన వాయిదా ప్రభుత్వములవిద తీర్చి సొమ్ముపుచ్చుకోదలచిన యెడల ఆసొమ్మును వరుసగా 1921, 1923 సంవత్సరములందు చెల్లించవలయును. యుద్ధము ముగిసిన యథా ప్రకారము రైలువే వసూలులకు యవ సరమును జట్టి పెట్టుబడి సొమ్ము కావలసి యున్నప్పుడు, ఆ సొమ్ము లభించుటకు కొంత చిక్కుపడవలసి వచ్చినను పడవలసి వచ్చును. యుద్ధ మైసోయి తరువాత ఏ బాపతు గానో ఒక బాపతుగా సీయలో సొమ్ము చెల్లించవలసి వచ్చును కావున 200 లక్షల పానులను పెట్టి ఆక్రడ ట్రెజరీ బిల్లులను కొనదలచితిమి. ఇందువలన సామ్రాజ్యపాలకులకు యుద్ధ నిర్వహణమునందు ధనసహాయము కలుగును. నోట్లబాపతును, రూపాయల మారకమునందలి న్యూనాధిక్యము వలనకలుగు నష్టమును భర్తచేయుట కేర్పరచిన నిలువ సొమ్ము బాపతును తెక్కు జూచుకొనినచో, వర్తమానునందు మనము సీయలో క్రొత్తగ 820 లక్షల పానులు పెట్టి ట్రెజరీబిల్లుల కొనియుంటిమని తేలగలదు. ఇదివరకు నిలువయుండిన 350 లక్షల పానులును కలుపుకొని, మొత్తము 620 లక్షలు ట్రెజరీబిల్లులు క్రింద నుండినట్లు తేలును. మనము ప్రత్యేకముగ యుద్ధములములక్రిందను యిచ్చిన సొమ్ముగాకను ఇంతసొమ్ము యిచ్చి యుంటిమి.

ఇంతవరకును ఇండియా ఇంగ్లండులకు వర్తించిన విషయములను తెలిపితిమి. ఉభయదేశముల సినిలి కలిపి యోచించిన సినిలితలు తృప్తికరముగ నున్నవి. కాని ప్రత్యేకించి చూచి ధి నిర్వహణము ఉభయ దేశముల సినిలితలకును చాల వ్యత్యయము కనపించును. భరతవర్షము నందు యుద్ధపు ఖర్చును భరించ

వలసియుండుటయు, ఇండియా కపున్సిలు ఖర్చుకు మనము ఆక్రడ సొమ్ము చెల్లించవలసియుండుటయు, పూర్వమునలే గాక యుద్ధ సమయమునందు తేడా వసరమైన సరకులు మాత్రమే యెగురుతు యగుయండుటయు వెండి ధర పెరిగి, సరకునకు స్వర్ధ యెక్కువగుటయు, ఇందునకు కారణములు 300 లక్షల పానులు ఇండియాలోని ట్రెజరీల వలన వచ్చుచుండుటయు, యుద్ధములముక్రింద మన మనుకొనినదాని కంటె అదనముగ సొమ్ము వచ్చుటయు మన కీ సందర్భము నందు నోప్పడినది. భరతవర్షము ఇంగ్లండు మున్నగు ఐరోపా దేశములకు 1080 లక్షల పానులను చెల్లించవలసి యున్నది. యుద్ధములము వలనను, ట్రెజరీల వలనను క్రొత్తగ నాణెములను ముద్రించుటవలనను, రూపాయల నాణెముల వలన వచ్చిన లాభము వలనను ఇంగ్లండులో నిలువయుంచిన సొమ్మును భర్తీ చేయుచున్నాము.

మనదేశపున ప్రకమునందుదిగురులకంటె యెగురులకంటె కము యెక్కువ గనుకను, మనకు రావలసిన సొమ్ముకు కౌన్సిలు బిల్లులు కొనుక్కొని వర్తకులు కొంత కార్యదర్శికి చెల్లించెదరు; కొంత నాణెములు, వెండి బంగారములను వర్తకులు దిగురులచేసియు చెల్లించుచుండిరి. ఇప్పుడే సినిలికి యుద్ధము వలన వికల్పము కలిగినది. ప్రస్తుతము కేవలము ఎగురులకంటె పెరిగి సోయినది. ఆక్రడనుండి వెండి బంగారము పంపుటకు వీలులేదు. ఆక్రడ వారిఖర్చులకు మనము సొమ్ము చెల్లించవలసి యుండుటేగాక, మనకు ఇక్కడ కావలసినసొమ్మును చెల్లించుకొనవలసియుండుటచే చాలకష్టముగ నున్నది. నోట్లు వేసినందున ధ తాబాగా నిలువయుంచవలసిన బంగారమునకుబదులు, బ్రిటిషు ట్రెజరీబిల్లులు కొనుటకుమనము అధికారమునుపొంది అందువలనను ఆంగ్లప్రభుత్వము ఇండియానుందు చేయవలసిన ఖర్చుకు సొమ్ము లభించునట్లు సాహాయ్యము చేసితిమి. అనగా వారు ఇక్కడ ఖర్చుపెట్టవలసిన సొమ్ములో చాలభాగము మనము బదులిచ్చితిమని భావము.

(12 వ పేజిని జూముము)

సర్వవృత్తిక విషయనంబివిని.

(జిల్లాస్టేట్ ట్రేడు మార్కు) 628
మిశ్రములలో కచ్చువారు సంకీర్ణముతో పోవుచును.
మిశ్రము తేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇనాం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండు వలసిన శాఖ్యోపధము. ఆంగ్ల, మూసాని, దేశీయవైద్యులచే పొగ క్షగాంచబడియున్నది. ఎన్నుదినములంచినను చుందు గుణముమాడదు, తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నవయోగిండును. వెలపాకెట్ 1-కి 0.8-0 పోస్తేజి 0.8-0. 1 దశకా పాకెట్ల వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి కేజి. పోకెట్ 2 ప్యాకెట్లు - టెప్పియకొనవారికి పోస్తేజి ఇనాం. వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిష నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ, 10 చంకపేట స్ట్రీట్, గిద్ద, సామూరపేట పోస్టు, మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యెడాంధ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువస్వామిములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు. వెల రూ 1-8-0. పోస్తేజి కేజి. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టిగిద్ద, మదరాసు.

ఆదివచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0	
సేవాశక్తికృత్యు, మంచిది తులము 1-కి ...	30-0-0
కుంకుమ పువ్వు లులము 1-కి ...	2-0-0
గొబ్బాజను, మంచిది ,, ...	10-0-0
రసభస్మము తులము 1-కి ...	0-10-0
వచ్చుకర్పూరం ,, ...	2-0-0
కాలామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0

అమృతాంజనము, డిపో, హిందలు అండ్ మదరాసు.

స్థానిక వార్తలు

హైకోర్టు:—రాజోపు ఏప్రిల్ 8 వ తేదీ సోమ వారము లగాయకు హైకోర్టులో ఉరికేసులు విచారణ చేయ బడును.

విందు:—ఆర్కాటు యవరాజుగారి గౌరవార్థము ఈ నెల 16 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 5½ గంటలకు మున్ వెలియనులో నోకవిందు జరుగును.

నైదాపేట సత్ సంతము:—నేటి రాత్రి 7½ గంటలకు నైదాపేటలో పెరుమాళ్ళ కోవెలవిధియందలి విజయ విలాస్ మందిరములో బ్రహ్మశ్రీ మరువూరు గణేశ శాస్త్రియారు గారు భగవత్ గీర్తనస్వాసము చెప్పుదురు.

అద్వైత మహోపన్యాసములు:—కచ్చాళే శ్రీరస్వామి ఆలయ ప్రాకారములో నేడు మొదలు ప్రతిరోని వారము నాగపట్టణము వాస్తవ్యులగు బ్రహ్మశ్రీ అరుణాచల శాస్త్రియారు గారు జీవనము క్షిణికముగూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.

శ్రీ సమర్థ రామదాస భజనమండలి, తిరువళ్ళి క్షేత్ర:—శ్రీ సమర్థ రామదాస స్వామివారి 6-వ వార్షిక శోభనము ఈ నెల 7-వ తేదీ మొదలు 17-వ తేదీ వరకు తిరువళ్ళి క్షేత్రలో నీలి వీరాస్వామి మండలివిధి నెం 13 రవ గృహమందు జరుపబడును.

పాటకచేరి:—శ్రీ గోపాలకృష్ణ సంగీత సభామందిరము (180, తిరువెట్టివీధి)లో ఈ నెల 8 వ తేదీ యాది వారము మధ్యాహ్నము 4-30 గంటలకు దక్షిణ హిందూదేశములో గ్రామోపాసలో ప్రసిద్ధిగాంచిన తిరుచ్చందూరు మిస్ వణ్ణుగవడిపుల్ల ఆద్యతమైన పాటకచేరి జరుపబడును.

సి. ఆర్. సి. హైస్కూలు, పెరంబూరు:—పాఠశాలోపాధ్యాయులు టి. ఎం. ఆప్పలాచారి స్వామి గారు లేవటి రోజున పగలు 3 గంటలకు ఏర్పరప బడిన రామాయణోపన్యాసములు నాలుగింటిలో మొదటి ఉపన్యాసమును పాఠశాలా మందిరములో జెప్పుదురు.

దక్షిణహిందూదేశ బ్రహ్మ సమాజము:—లేవటి సాయంకాలము 6 గంటలకు బ్రహ్మసమాజ మందిరము (97, అన్నాపిళ్ళవీధి) లో కాకినాడ కళాశాల ప్రభుపాపాధ్యాయులు దివాన్ బహద్దూర్ ఆర్. వెంకట రత్నము నాయుడుగారు ప్రార్థననలిపి జ్ఞానోపదేశము గావించెదరు.

కలవల కణ్ణాసెట్టియారుగారి ధర్మ ఆయుర్యేంద్ర వైద్యశాల, తిరువళ్ళి క్షేత్ర:—వైద్యకాలంలో గత శ్రేణిలో నెలలో 15352 మంది రోగులకు ధర్మయనకు మందు లియ్యబడినది. అందు 6112 గురు క్రొత్తవారు. తక్కినవారు ఫిర్రోజ్ మెనుకటి నెలలనుండియు చికిత్స బొందుచుండిరి. మొత్తమున రోజునకు 548 గురికి మందు లియ్యబడినట్లు తెలుచున్నది.

శ్రీరామాయణ కాలక్షేప సభ:—తెన్నుపురి పెద్దనాయనిపేట కృష్ణప్పనాయని గుంటపిడి 49 నెంబరు గృహమందు బ్ర. శే. తిలకాచారి గోవిందస్వామి భాగవతుల వారిచే జరుపబడుచుండు శ్రీరామాయణ కాలక్షేపముల వరుసలో అయిదవదగు 'పరశురామగర్వ భంగము, పట్టాభిషేక యత్నము' అను కాలక్షేపము 3 వ తేదీ ఆదివారము సాయం కాలము 4 గంటలకు జరుపబడును.

ఆంధ్ర విజ్ఞానసర్వస్వము:—ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము, 3 వ సంపుటము, 4 వ సంచిక మా కార్యాలయము చేరినది. ఇందు "ఆరావట్టణము" అను మాట మొదలు 'అలంకారములు' అను మాటవరకును ఉన్నవి. ఇందు అమరావతి స్తూప చిత్రపథమును, అరిష్టో ఫేనిస్, అరిస్టాటిల్ చిత్రపథము లును గలవు. అరేబియా దేశచరిత్ర మించి మిగుల విపులముగ వ్రాయబడినది. ఆర్థికాశ్రయమును గురించి యొక యాత్రాశ్రయ మగు వ్యాసము గానవచ్చుచున్నది. అలంకారములను గూర్చి సోదాచారణ మగువ్యాసముగలదు. ఈ సంచికయందు అనేక ఘననివృత్తములు, చరిత్రంబడియున్నవి.

వృత్తాంతములు

కలకత్తాలోని వంగదేశ ఆంధ్ర సమితివారు నేడు కలకత్తాలోని వంగదేశ దివ్యజ్ఞాన మందిరమునందు ప్రాశస్త్యము రామ మూర్తి నాయుడుగారికి విందు చేయుదురు. రావుసాహెబు ఎస్. రాఘవులు సెట్టిగారు ఆధ్యక్షతనహించెదరు.

ఇండియా క రెస్సి:—ఈక రెస్సిఫిలి చాల శోచనీయముగానున్నదిగాన వెంటనే యద్వయుణమునుతీయుట అవసరమని కరాచీ ఛేంబరువారు తీర్మానించి దానిని ఇండియాదొర తనము వారికి తెలుపవలెంచి అందులకు తమకు తోడ్పడవలెనని బర్మాఛేంబరువారిని కోరగా విషయమును ఇండియా దొరతనము వారికియే యున్నాడు గాన మనము వేరుగా తెలుప నక్కరలేదని బర్మావారు వ్రాసిరి.

కల్లు యజ్ఞారా:—పూనా మండలములోను పూనా నగరమునందును కల్లుయజ్ఞముల పూరాచేలముపాటుల కల క్తరుక చేర్చి జరిగినవి. వెంకటేశ్వరస్వామి దొరతనవారికి వచ్చు నాదాయముకంటె నాలుగు రెట్టిధికముగ నాదాయము వచ్చినది. 49 యజ్ఞములకు వెంకట 78000 లు వచ్చెను. ఇతరుకు వారికి 5 లక్షలు వచ్చినది. పూనానగరమున రవైవారు పేట యజ్ఞమునకు వెంకట 35000 లు ఇతరుకు 32,500 ను కర్పి యజ్ఞమునకు వెంకట 6000 ను ఇతరుకు 52600 ను వచ్చెను.

హరారావంతులపై నుండి నదిలోనికి దొడ్లుట:—గత మంగళవారమునాడు పగలు 11 గంటల కొక మార్గాదిన రైలుకు వంతెనమీదనుండి హరారావ బోవుచుండెను. వంతెన మధ్యభాగమునకు పోవునప్పటి కతడు ఏకాదశముచేతనో నదిలోనికి దొడ్లిపోయెను. ఇదిచూచిన మార్గ ధువొకడు తక్షణమే నదిలోనికికి మార్గాదీ వర్తకునిని ప్రాణములతో గట్టున చేర్చెను. వాని చొక్కాయజేబులో నుండిన వెయ్యి రూపాయల బ్యాంకినోట్లకట్ట తడిసి పోయెను. ఎందువలన అతడుకుంతెనమీద నుండి నదిలోనికి దొడ్లనో ఎవరికిని తెలియలేదు.

ఇండియా గజెట్టు ప్రకటనములు:—జనోపకారాధి బాంధాయి రాజధానియందలి వంట చెరుకు గాపాడుటాన శ్రేయము గాన ఎంత వంటచెరుకు నమ్మ నిచ్చునదియు మొదలగు అధికారములు దొరతనమునా రుపయోగింతురు. హిందూ దేశపు రక్షక బలము క్రింది దళములుగ విభజింపబడినవి. సంయుక్త రాష్ట్రదళము, మూడవ అలహాబాదు పదాతిదళము, ఐ.డి. ఎఫ్.; బెంగాలు. బీహారు, ఒరిస్సా. అస్సామదళము. న్యాయకలకత్తా పదాతి దళము. ఐ.డి. ఎఫ్.; బర్మా 5-వ బర్మాపదాతి దళము. ఐ.డి. ఎఫ్.; పంజాబు పశ్చిమోత్తర పరగణాల బలము. 5-వ లాహోరు పదాతిదళము ఐ.డి. ఎఫ్.

సర్. నుందరలాలుగారి మరణమునకు తమ విచారమును తెలుపుచు అలహాబాదు పురజనులు నిన్నటిసాయంకాల మొక బహిరంగసభను గావించిరి. తెప్పి నెంటు గవర్నరు సర్ హోర్సెల్లు బల్లరుగారు సభాధిపత్యమును వహించి నుందరలాలుగారి ముగుణముల కర్పించుచు తనకతడు మంచి స్నేహితుడని తెలిపిరి. సభకు ముఖ్యస్వాగతముర్తి మొదలుగాగల యూరోపు భాంతియ అధికారాధికార సభ్యులనేకులు విచ్చేసిరి. ఆధ్యక్షుల నూచనపై నొక్క స్మారక చిహ్నము నెలకొల్పు నుద్దేశింప బడెను. వారి మరణమునకు విచారించుచు సభికుల విచారమును లాలుగారి కుటుంబమునకు తెలియ బరచుచు ముఖ్య స్వాగతముర్తిగా రొక తీర్మానము నుప పాదించిరి. చింతామననిగారును, జిలాఫాసీగారును దాని బల పరచిన పిమ్మట సభ్యులందఱిచే నది యంగీకృత మయ్యెను. స్మారక చిహ్న సంఘమునకు సర్ పి. సి. బెనర్జీగారి ఆధ్యక్షులుగ నుండవలయు ననియు, మహాబాబాబాదు రాజుగారు సహాయాధ్యక్షులుగ నుండవలయుననియు దాక్షిణ్య లేజబహద్దరు సామ్రాజాగిచే నుపపాదించబడిన తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

పరపత్వద్యమము.

1916-17 వత్సరమునందలి యభివృద్ధి.

1916-17 వత్సరమునందు భరతవర్ష మునందలి పరపత్వద్యమము నందు కలిగియుండిన యభివృద్ధిని వెలుపు ప్రయత్నము ప్రకటితమై పత్రికా కార్యాలయములకు వచ్చియున్నది. ఆ గ్రంథములను పరపత్వద్యమపు స్థితిగతులు ప్రతి వారికిని సుబోధకములగును. పరపత్వద్యమమునం దభిమానము కలవారికి యెంతయు ప్రయోజన కరముగ నుండును. గత వత్సరము పరపత్వద్యమము నందలి కలిగినయభివృద్ధియందలిమభ్యాంశము లును భరతవర్ష మునందునువివిధ రాష్ట్రములందునుగల సంఘముల సంఖ్యయు సభ్యుల సంఖ్యయు మున్నగు విషయములు గ్రంథమునందుకలవు. పరపత్వద్యమము నందలి మంచిచెడ్డలనువిచారింతుట కేర్పడిన సభ్యులు తెలిపి యుండిన యంశముల ననుసరించి గ్రంథమున తయారుచేసిరి. పరపత్వద్యము 244 నుండి 262 కి వృద్ధియైచది, సభ్యులు 47765 నుండి 76195 వరకు పెరిగి; కార్యనిర్వహణమునకు కావలసిన ధనము 400 లక్షలనుండి 480 లక్షల రూపాయలకు వృద్ధియైనది. దీనివలన నికరలాభము రూ 868705 లకు పెరిగినది. వ్యవసాయ సంఘములు 17,729 నుండి 20,725 కును, తదితరములు 1019 నుండి 1209 కిని వృద్ధియైనవి. వ్యవసాయసంఘములందు 7,84,252 వంది సభ్యులును తదితరములందు 1,76,708 మందియు కలరు. ఉభయ బ్యాంకుల కార్యనిర్వహణమునకు కావలసిన ధనము 734 లక్షలు. వానివలనను 24, 32, 194 రూప్యముల లాభము వచ్చియుండెను. పశువులభీమాకు సంబంధించిన సంఘములు ప్రస్తుతము బొంబాయి, బంగాళము, సంయుక్త రాష్ట్రములు, బర్మా, హుస్సలలో నే కలవు. వీనికి సంబంధించిన యంశములను గ్రంథమునందు కలవు. వీనియందు 344 సంఘములు కలవు. భీమామొత్తము 3, 10, 683 రూపాయలు. భీమాచేసిన పశువులసంఖ్య 9769. వానిలో నవ్వసాయివని 291 పశువులు. పరపత్వద్యమము మనదేశము నందు ప్రారంభమై 10 సంవత్సరములైనవి. వాని యందలి స్థితిగతులనుబట్టి చూచినచో సభ్యుల సంఖ్యకంటెను మూల ధనము వృద్ధియగుచున్నట్లు తెలును. సభ్యులకు 117 రూపాయల మతున మూలధనము కలదు. చిన్న చిన్న వ్యవసాయ సంఘములు విపరీతముగ పెరిగి పోవుటవలన సగటున సభ్యులసంఖ్య 46 కి మించియుండలేదు. మూలధనమును సగటున 5309 రూపాయలకు మించలేదు. సంఘముల సంఖ్యయందు సంయుక్త రాష్ట్రములు భరతవర్ష మున కంతకు నగ్రస్థానము నలంకరించుచున్నది. తరువాతను పాంచాలము, సంయుక్త పరగణాలు, బంగాళము, బర్మా, చెన్నరాజధాని వరుసను గణనమునకు వచ్చుచున్నవి. సంఘములందు తక్కువసంఖ్య కూర్చుండును దాని తరువాతను బహోదాయం దును కలదు. భరతవర్ష మునందు ఢిల్లీ, పశ్చిమోత్తర పరగణాలు బెలూచీ స్థానములయందు పరపత్వద్యమము తలమొత్తనందున వాని ప్రమేయమిక్కడ నవసరములేదు. గత పదిసంవత్సరముల నుండియు సగటున సంవత్సరమునందు నూటికి రమారమి 253 వంతున సంఘములువృద్ధియైనవి; సభ్యులసంఖ్య రమారమి 105 కును; కార్యనిర్వహణమునకు కావలసిన ధనమునూటికి రమారమి 513 నను పెరుగుటవలన మూలధనమే సంఘములకంటెను, సభ్యులకంటెను అధికముగ వృద్ధిపొందుచున్నట్లు విశదమగుచున్నది. పరపత్వద్యమభివృద్ధి మనదేశమునందు సర్వోముఖముగ నుండలేదు. భరతవర్ష మునందలి దేశమునందు సహకారోద్యమము విజృంభించుట కెన్నియో అవాంతరములుండును. వానిని నిగ్రహించుకొని అయుద్యమవృత్తము కాభోపకాఖలుగ వర్ధిల్లుటకు చాలకాలము పట్టును.

చిత్రపురపు భావ.

చిత్రపురము తాలూకాలో ఓడ్రభావనే కోస్తాభావగా నేర్పణుపవలెనని గంజాముజిల్లా కలెక్టరుగారు. మఱల ప్రభుత్వమువానికి వ్రాసినట్లు జిల్లా సంఘమునకు తెలియచున్నది. ఆ తాలూకాలోని తెలుగువారు ఇట్టి కార్యమునుబలవంతముగా నాపేషించుచు అభూతన సంగీకరింపక నిలిపివేయువలయునని ప్రభుత్వము వారిని ప్రార్థించుచున్నార. ప్రజలతిరుకోదము నందియున్నారు. (తండ్రివార్డు)

ఆంధ్రపత్రిక

1918-వ సం॥ మార్చి నెల 2-వ తేది

శనివారము.

సామాజ్యశాసననిర్మాణసభ
ఆదాయవ్యయ నిర్ణయము.

సామాజ్య శాసననిర్మాణసభయందు, ఆర్థిక సభ్యులగు సర్ విలియము మేయరుగారు నూతన సంవత్సరపు బడ్జెటును నిన్నటిదినము ప్రవేశపెట్టిరి. సంగ్రామ మొకవంక తీవ్రత గాంచుచున్నది. అది ముగియు సూచనలు వెనుకకు నడచుచున్నవి. ప్రాపంచిక ఆర్థికస్థితి యూహించని రీతిని తారు మారగుచున్నది. అట్టిస్థితిలో హిందూదేశపు ఆర్థికవ్యవహారముల నడుపుట కష్టభూయిష్ట మనుటకు సందియము లేదు. సహజపరిస్థితుల కష్టము లటుండ, ఆంగ్లోహైందవ విమర్శకులు హిందూ దేశము సంగ్రామసాహాయ్యము గావించుట లేదని యనుదినము మొరలిచుచుండిరి. హిందూదేశము రత్నగర్భ మనియు, ప్రజలయొద్ద వికరీతమగుధనము దాచియుంచబడినదనియు, హిందూదేశముపై నెట్టి భారము మోపినను సులభముగ భరింపగలదనియు వీరి యుద్దేశము. వీరికి దోడుగ మార్చింగుపోస్టు మొదలగు నాంగ్లదేశపత్రికలు ప్రక్కతాళము వాయించుచుండెను. హాడ్డింజి ప్రభువుగారును, సర్ విలియము మేయరుగారును ఆంగ్లోహైందవుల తీవ్రనిందకు పాత్రులయిరి. ఎట్టి దూషణములకు లోనయినను, సర్ విలియము మేయరుగారు తమ నిశ్చయమునుండి మరల లేదు. హిందూదేశపు టార్గి కస్థితి వీరికి కనులగట్టినటు లుండెను. 1913-వ సంవత్సరమున వీరు కార్యభారము వహించినపుడు ఉత్తర హిందూశాసనమున దేశీయ బాంధ్యకులు నష్టముగాంచెను. దేశీయులలో నలజడి కలిగెను. అటు సిమ్మట సంగ్రామము సంభవించెను. సంగ్రామపు ప్రథమ వత్సరమున ప్రజలలో విస్మయము ప్రబలెను. విస్మయమునకు ఫలితముగ విశ్వాసము క్షీణింపసాగెను. ఇందులో వర్తకమునందును, ధన సంపదయందును తగ్గుదల గన్పట్టెను. సంగ్రామము విషయమై ప్రజలకు కొంత యలవాటు గలిగిన పిమ్మట, తిరిగి విశ్వాసము ప్రబల జొచ్చెను. ఆతరుణమున ప్రజలపై నూతనమగు వన్నులను విధించినచో, అశాంతి ప్రబలమయ్యెడిది. సర్ విలియము మేయరుగారు రట్టి కార్యమునకు గడంగక, వ్యయమునందే మితముజూపి, శాంతిదాయకమగు పరిపాలనా కార్యక్రమమునకు దోడ్పడిరి. ప్రజలలో సంతృప్తి పొచ్చెను. ఆతరుణముననే క్రొత్త వన్నులను విధింపలేదని మేయరుగారిని ఆంగ్లోహైందవులు కసిదీర దూషించిరి. కాని వారు తొందర పడలేదు. 1915-వ సంవత్సరమున సంగ్రామపరిస్థితులకు ప్రజలలవాటుపడిరి. ఎగు మతులలో కొంత యభివృద్ధి గన్పట్టెను. సంగ్రామావసరములచే దేశములో పండిత వస్తువుల ధర హెచ్చెను. 1916-17 వ సంవత్సరపు బడ్జెటులో మేయరుగారు వన్నుల విధించుటకు దలపెట్టిరి. ఆంగ్లదేశమునుండి క్రొత్తగ ఋణముల కైకొనలేదు. మీనుమిక్కిలి ప్రాత ఋణముల దీర్చివైచిరి. 1917-18 వ సంవత్సరమున, హిందూ దేశము 10 కోట్ల నవరసులను సంగ్రామ వ్యయ

ములక్రింద ఆంగ్లప్రభుత్వమున కొనినది. ఈ ద్రవ్యమును సమకూర్చుటకు క్రొత్త వన్నులు బడ్జెటులో జేర్చబడెను. ఆదాయములపైనను, జ్యూటు ఎగుమతిపైనను, రైల్వే సరకులపైనను వన్నులు విధింపబడెను. వీటికి దోడుగ విధింపబడిన యింకొక వన్ను భారతీయులను సంతృప్తుల గావించెను. ఇంతవరకును నీదేశములో దయారు గావించబడిన వస్తువులపై వన్ను లుండెను గాని, విదేశములనుండి నీదేశమునకు వచ్చే వస్తువులపై నెట్టి సుంకము లేకుండెను. ఈస్థితి దేశీయులకు హృదయవేదనము గలిగించుచుండెను. అనేక మారులు ప్రజలీవిషయమై మొరబెట్టిరి గాని, లాంకుమైర్ వర్తకుల ప్రాతకూల్యముచే, పార్లమెంటు సభవారు నిస్సహాయులైరి. తుట్టుతుడకు సంగ్రామకారణముచే విదేశములనుండి హిందూ దేశమున కేతెంచెడి వస్తువులపై వన్ను విధింపబడెను. ఈ యేర్పాటు సంగ్రామము ముగియు సంతవరకే యమలులోనుండినను, గ్రుడ్డిలో మెల్ల యనునటుల నీయేర్పాటులకు సంతసింపవలసియే యుండును.

ఈవత్సరము నూతనమగు వన్నులు విధింపబడునేమో యని ప్రజలలో కొంత యనుమాన ముండెను. అట్టి భయమున కెడము లేకుండ మేయరుగా రీతిన న్నష్టపరచిరి. “ముందు సువత్సరముననే నిదివరకే సూచించినటుల 20 లక్షల నవరసులు పైగ మిగులవచ్చును. దీనిలోని ప్రతి దమ్మిడియు మా కవసరమే. ఇంతకన్న నెక్కువ మిగులుచో, నామొత్తమును నవసరమే యగును. సంగ్రామ పరిస్థితు లుండువరకు వన్నుల దగ్గించుటకు నీ లుండదు. కాని కష్టమంతయు రివిన్యూ గూర్చిగాక సాధనములగూర్చి యుండును గావున, గత రెండు వత్సరముల వన్నులకును క్రొత్త వన్నులజేర్చుట కిప్పు డవసరము లేదు. అందుచే వన్ను లిప్పటివలెనే యుండగలవు.” ఈ వాక్యములు ప్రజలకు కొంతముదము గొలువగలవు. కాని ప్రజలకు సంతృప్తి గొలుపు విషయములు ఆంగ్లోహైందవుల కేమాత్రమును నచ్చవు. అందుచేతనే మొయిలుపత్రిక మేయరుగారి బడ్జెటును గూర్చి వ్రాయుచూ, “వారి విధానము మిక్కిలి సంకుచితముగ నున్నది. భావనాశక్తి వీరికి చాల లోపముగ నున్న”దని దెలిపినది. క్రొత్త వన్నుల విధించి ప్రజలపై నెక్కుడుభారము బెట్టినచో, మొయిలుపత్రికా సంభోషమునకు మేర లేకుండెడిది. సంగ్రామమధ్యమున, “ప్రజలు పడెడి ఆర్థికబాధలకు దోడుగ క్రొత్తవన్నులను విధింపకుండ, రాజ్యాంగనాకను నడుప వాగ్దానము జేసినందులకు మేయరుగారి సభినందించుచున్నారము. మేయరుగారు తాము పడిన శ్రమనుగూర్చి తమయువన్యాస ప్రారంభమునను సంతృప్తమునను గావించిన వర్ణనయందతిశయోక్తి లేదు. అయ్యది కొంత స్వాత్మగర్వ గాన్పించినను, అందు వికరీతమైయున్న లేదు. 1917-18 వ సంవత్సరమున మొదట జేసిన మదింపునకును, పిమ్మట గావించిన అంచనాకును కడు వ్యత్యాస ముండెను. ఆదాయము 9 కోట్ల 80 లక్షల నవరసులపైగను, వ్యయము దాదాపుసంత మొత్తముగను మదింపు గావించబడినది. కాని ఆదాయము 11 కోట్ల పైగను, వ్యయము పదికోట్లపైగను లేతను. అనుకొనినదానికన్న ఆదాయమునందును వ్యయమందును సభికమగు మొత్తమే జేతను. ఇందుకు కారణములను మేయరుగారు నువ్వుక్షపఱచిరి. రైల్వేలపై నాదాయ మతిశయించెను. మూరకపు రేల్లును ప్రభుత్వ కార్యదర్శి నెక్కుడు జేయుటచే, లాభముగన్పట్టెను. ఉప్పు, నుంకములు పోస్టు లు

లిగ్రాఫులు, టంకశాలలు, వడ్డీ, ఆదాయపు వన్ను మొదలగు వాటినుండి నాదాయ మతిశయించెను. ఇందుకు ముఖ్య కారణములు వర్తకాభివృద్ధి వర్తక సమృద్ధియని దెలుపబడినది. దిగుమతులకన్న ఎగుమతులు 5 కోట్ల 40 లక్షల నవరసుల లభికమయ్యెను. ఇట్టివ్యత్యాస మిదివర కెన్నడును గాన్పించలేదు. వ్యయము గూడ నూహించిన దానికన్న నెక్కుడయ్యెను. ఇందులో ప్రధానవ్యయము నైనిక వ్యయ మనుటకు సందియము లేదు. నైనిక వ్యయమున మందు సామగ్రిపై 9 లక్షల నవరసులును, బ్రిటీషు నైనికులకు జీతములు వృద్ధిజేసి నందున 5,20,000 నవరసులును, నౌకారక్షణమునకై 4,70,000 నవరసులును, ఫిరంగులపై 200,000 నవరసులును, రైల్వేవ్యయము 140,000 నవరసులును, సరిహద్దుల రోడ్లు పైనిక వైద్యశాలలకు 140,000 నవరసులును, హైందవ యుద్ధ పరికర సంఘ నిర్మాణమునకు 710,000 నవరసులును, సరిహద్దు పోరాటములకు 140,000 నవరసులును వెచ్చించబడినవి. ఈ వ్యయముల గూర్చి యభ్యంతరము జెప్పజాలము గాని, రాజకీయ మని పేరిడి పర్షియాలో బ్రిటీషు స్వత్వముల కాపాడుటకై పంపిన నైస్యవ్యయములో 900,000 నవరసులను హిందూదేశముపై విధించిన విషయము గూర్చి యంగ్లకారము దెలుపజాలము. ఇట్టి వ్యయము నూతన వత్సరపు బడ్జెటులో 750,000 నవరసు లుండునని మదింపు వేయబడినది. ఇందును గూర్చి సామాజ్య శాసన నిర్మాణసభ్యులు ప్రశ్నించుట యుక్తము. 1918-19 వ సంవత్సరపు బడ్జెటులో మదింపు వేయబడిన ఆదాయము 10 కోట్ల 80 లక్షల నవరసులపై మొత్తము. వ్యయము 10 కోట్ల 60 లక్షల పై మొత్తము. గతవత్సరము కాలమాన మత్యంతానుకూలముగ నుండుటచే ఆదాయ మధిక మయ్యెను. నూతనవత్సరమందట్టి యనుకూల పరిస్థితు లుండునని యూహించి బడ్జెటు దయారు జేయుట దూరదృష్టిగల వారల లక్షణము గాదు. అందుచే మేయరుగారు ఆదాయము గూర్చి తగ్గుగ అంచనా వైచిరి. వ్యయమును గూర్చి నడుపుచూ విద్య విషయమై 200,000 నవరసుల మాత్రమే వ్యయపరుపబడు నని దెలుపుట యాశాభంగ కారణమగు చున్నది. యుద్ధ విషయమై 2 కోట్ల 90 లక్షల నవరసుల వ్యయమును మదింపు వైచి, యిట్టి స్వల్పపు మొత్తమును విద్యపై వెచ్చింప నెంచుట సమంజసముగా లేదు. సంగ్రామవిజయ మెంతటి యవసరమో, విద్యావ్యాప్తము గూడ సంతటి యవసరమే. ఫిషరుగారు లుడనునందు పన్యసింపుచూ, జాతీయవిద్యా సమన్వయ సంగ్రామానంతర సమన్వయలో కెల్ల ముఖ్యమయినదని దెలిపియుండిరి. ప్రాథమిక విద్యకై 40 లక్షల నవరసులను ఆంగ్లదేశము వెచ్చింప బూనికొనుచున్నది. అట్టిస్థితిలో విద్య యతిహీనస్థితి యందున్న హిందూదేశమున విద్యాసమన్వయ పరిష్కారము జాత్యభ్యుదయమున కత్యవసరమని వేరుగ నుడువ నక్కర యుండదు. ప్రజాప్రతినిధు లీ విషయమై దేశాభిప్రాయమును సువ్యక్తపరచవలెను. మేయరుగారి యపన్యాసమున గడునింప దగిన యంశములు విశేషముగ గలవు. వారి సంపూర్ణోపన్యాసమును వేరొకచో బ్రచురించి నారము. ఈ వత్సరము బడ్జెటుపై విమర్శనము మున్నుండే జరుగును. ఇది కొంతవరకు లాభకరమయినను, ప్రతినిధు లిదివరకువలె కట్టకడవట పరిపాలనము గూర్చి సామాన్య విమర్శనము గావించెడి యవకాశము మాత్రము గలిగినది. మేయరు

గాదిక కొలదికాలములో ప్రస్తుతపదవినుండి వెడలెదరు. సర్. తేచ్చు మొదలుగా రావడవి సలంకరించెదరు. క్రొత్తపదవిగకరమును సంస్కరణములపై ధనమును వెచ్చించుటకు మేయరుగారి కవకాశములు లేకబోయినను, ప్రజలపై కన్నులధికముగ బడకుండు మేయరుగా చేర్చబడు జేయగలిగిరి.

జాతీయ విద్య.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రస్థాపనమును, జాతీయవిద్యాసమస్యయు నేకతత్వమునే ప్రతిపాదించుచున్నవి. ఒక సమస్యనుమాత్ర మంగీకరించి, వేరొక సమస్యకు విముఖత జూపుట యసందర్భముగ నుండును. అటులనే రాష్ట్రస్థాపనమునకు విముఖత జూపువారు జాతీయవిద్యకును విముఖత జూపుట సహజమే. సోషలిస్టులకు ప్రతికూల యావిషయమై సహజముగనే ప్రవర్తించుచున్నది. రాష్ట్రపునర్నిర్మాణముచే, భాషలలో కఠినపాలనము జరుగుట సంభవించినచో, దేశములో నాంగ్లభాషా ప్రాబల్యము నశించి జాతీయభాగ్యము గొంపోబడునని యీవక్రొత్తాభిప్రాయము. అందుచే జాతీయవిద్యపై గూడ నట్టి విముఖతనే ఈ వక్రొత్త జూపుటయందు దాశ్చర్య మెద్దియును లేదు.

“జాతీయవిద్య యని పిలువబడు కడికట్టు మాటకన్న వ్యర్థముగ కదము వేరొకటి మాకు గాన్పించలేదు. మనలో జాతీయభావమును పురికొల్పి, నూతనాశయములను జనింపజేసిన విద్యయే జాతీయవిద్య యగునెడల, ప్రస్తుతవిశ్వవిద్యాలయములలో నేర్పబడు విద్యయే జాతీయవిద్య... ప్రభుత్వప్రతిష్ఠాపనలకు పోటీగ వేరు విద్యావిధానమును ప్రతిష్ఠించుట, కొరమాలిన కార్యము. అది జయప్రదము గానేరదు. క్రొత్తదినములలో కొంత యాకర్షణతముగ నున్నను, విశేషకాలమిది విజయము గాంచనేరదు.”

అమెరికాలో ప్రజలచే స్థాపించబడిన విద్యాప్రతిష్ఠాపన లనేకములు గలవు. అటులనే నాగరిక దేశము లన్నిటియందును, జాతీయవిద్య వృద్ధిజెందుచునే యున్నది. జాతీయవిద్యను స్థాపించుట కాంగ్లదేశములో ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. పాశ్చాత్యదేశములలో ప్రభుత్వోద్యోగముల నాసించనివారు ప్రజలచే బోషించబడు ప్రతిష్ఠాపనలలో విద్యాభ్యాసముజేయుచునేయున్నారు. అట్టితరీ, హిందూదేశము విషయమై ఈవక్రొత్తాభిప్రాయం కింత యవిశ్వాస మేలనో?

కలకత్తా కాన్వేషన సభ

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు వైసు ఛాన్సులరుగా రిచ్చిన యుపన్యాసము జీవనరంగమున బ్రవేశించెడి విద్యార్థుల కుత్సాహము గలిగించవచ్చును. పరిశ్రమలో జయముగాంచిన విద్యార్థుల ననేక సమస్య లేదుగొనుచున్నవి. ప్రపంచమున స్వాతంత్ర్యవాతావరణము వ్యాపించుచున్నది. హిందూదేశముపై స్వపరిపాలనానుభవమున సద్గమముగ నున్నాడు. ప్రస్తుత విద్యార్థులే, నూతన బాధ్యతలను వహించవలసియున్నారు. అందుచే వైసు ఛాన్సులరుగారు విద్యార్థులు జాతీయ సాధనిర్మాణమునకు బూనుకొనవలయునని హెచ్చరించుట సమంజసముగ నున్నది. స్వపరిపాలన మేలెంచువరకును వీక్షించుచుండక, యీ తరుణమునుండియు విద్యార్థులు జాతీయజీవితమున సుశిక్షితు లగుట యవసరము. జాతీయస్వపరిపాలన మేలెంచునపుడు, రాజకీయ, సాంఘిక సమస్యలను విభేదము లడు

గంటును. ప్రతి సమస్యయు జాతీయసమస్య యగును. విద్యార్థులు కొన్ని యుద్ధమములలో పాల్గొనవచ్చును. మరి కొన్నిటిలో పాల్గొనరాదనడి యర్థశూన్యముగు నిష్పంధములు దొలగిపోవును. జాతీయజీవితమునకు విద్యార్థులను శిక్షితుల జేయునట్టి విద్యయే నిజముగ విద్య. విశ్వవిద్యాలయముల నుండి వెలువడు విద్యార్థులు స్వపరిపాలనాబాధ్యతలను వహించి, దేశసాధార్యమునకు దోడ్పడుటకై ప్రయత్నించుట ధర్మము. వైసు ఛాన్సులరుగారి హితవాక్యములు పంగదేశ విద్యార్థులలో దేశహితైక తత్పరతను జనింపజేయుగాక!

మొయిలువక్రొత్త : శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి తీర్మానము.

“సామ్రాజ్య శాసన నిర్మాణసభలో శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు రుపపాదించిన తీర్మానము గూర్చి మాకు చాల సానుభూతిగలదు. కాని ప్రభుత్వమువారు పదివత్సరములలో శాస్త్రజ్ఞాన మవసరముగు నుద్యోగములను భారతీయులతో నెలులనింపుట కంగీకరించెదరో తెలియకున్నది. సాధ్యముగు సంతవరకు వాటిని భారతీయుల కొనగల యుచితమే. సాంకేతిక జ్ఞానము వ్యాపించుట కిది విశేషముగ తోడ్పడును. ఇందుకు రాజకీయాభ్యంతరమును గాన్పించదు. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు సూచించిన సంతతిత్వతత్వముతో ప్రభుత్వము వారు ముందంజ వేయజాలని మాట సత్యమే. కాని సర్ క్లామహిల్ గారి అన్నప్రముగు ప్రత్యుత్తరము కన్న మంచిజవాబు నిచ్చుటకు, వారు సమర్థులు గారా?”

ఈ విషయమై మొరలిడి మొరలిడి, భారత ప్రముఖులు విసుప్రకెరిరి. అందువలననే, భారతీయు లిప్పుడు పరిపాలనాధికారము గోరుచున్నారు. భారతీయుల కోర్కెలలో వైకరిత్య మెద్దియును లేదని, మొయిలువక్రొత్త యిప్పుడయినను, గ్రహించుట యుక్తము గాదా?

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములు శర్మగారి తీర్మానము.

ఆంధ్ర ఆంధ్ర మహా నామమును మొదటి యాంధ్ర మహాజన సభాసభయందు, మానసియులును నగు బి. ఎస్. శర్మగారు పిబ్రవరి 6 వ తారీఖు సామ్రాజ్య శాసనసభలో వైవిషయమును గూర్చి శుభపాదించబడిన తీర్మానముతోడి సభ్యులగు కొందరి విముఖతలను కొట్టుబడి సోయినదని వినిన తోడనే రాష్ట్ర ప్రత్యర్థులగు కొందరికి సోదరులు సంతోషముతో చప్పుట్లు గొట్టుచున్నారు. ఈ దెబ్బతో మన యుద్ధము అంతరించి మన కోరిక విఫలమగునని దలచెదరు కాబోలు అటు తన్నెక్కి గాదు. సదుద్దమ భరితమగు ఆంధ్రోద్ధమము నకు బాలాభివృద్ధి దోషములు గలించినవి. యాసన ప్రాయము నచ్చినది. త్వరలో కొద్దికాలములో మన పట్టుదలచే మన ఆంధ్ర దేశమున పట్టాభిషేక మహోత్సవము గావింపగలము. ప్రస్తుతము మన యుద్ధమున కన్ని ఆటంకము లుత్పన్నమైనను, వినుగుజెండక తలైక దీక్షతో పనిజరిపి విజయము బడయవలెను.

లోకమాన్య తిలకు మహాశయుడు వారు నిర్వహించుచున్న మహారాజా కేసరి యను పత్రికారత్నమున శర్మగారి తీర్మాన మెడిపోయి సంకులమింతించి తోడిసభ్యుల విముఖతం గూర్చి చర్చించుచు మరల గా. శర్మగారిచే గాని గా. కపర్దీపమహాశయునిచే గాని కాన్పించు రాష్ట్రనిర్భజనముల గూర్చి శుభపాదించబడిన యెడల భంజభండములుగా తీర్మాన మంగీకరింపబడునని ఆశీర్వాదమిచ్చి నందులకు ఆంధ్రులగుమన మెల్లరమును శ్రీ వాణి కృష్ణశా మదనము లప్పించ వలెను. వారు యాశీర్వాదము చేసితాశీర్వాదము మన యుద్ధమును త్వరలో ఫలించు గాక.

చిత్తూరు ఫిబ్రవరి 28 బూమారు. రామోనుజులురెడ్డి

సామ్రాజ్య శాసనసభ

బడ్జెటు ఉపన్యాసము.

నిన్నటి దినము సామ్రాజ్య శాసనసభలో, సర్ విలియము మేయరుగారు 11 గం. 5 నిమిషములకు బడ్జెటు ఉపన్యాసమును ప్రారంభించిరి. సభ్యులందఱు నలి యుత్సాహముతో వినిరి. ఆగట్టు నెలబో మేయరు గారి పనిని చాలించుకొనుచు న్నారు గావున నిదియే వారి తుది ఆర్థికోపన్యాస మగుటకు సభ్యులు ఎక్కువశ్రద్ధతో నాలించిరి. ఆదాయము వ్యయమును గూర్చి ఉపసంహార వాక్యములలో నీసంవత్సరము 23 లక్షలపొనుల ఆధికాదాయమునవచ్చెనని యెరిమి చెప్పింతెన సభ్యులత్యంత సంతోషమును జూపిరి. గత 2½ సంవత్సరములనుండియు చేయబడిన ఆధికపు పన్నులకంటె నింకను పన్నులు హెచ్చించబడక నిరంతరి యుంచబడగలనని యెరిమి చెప్పిన మాటలకు సభ్యులు మరయు సభికసంతోషమును జూపిరి. యుద్ధమౌనము బడునంతకాల మింపన్నులు తగ్గింపబడుట కవకాశములేను. అంత్యమున ఆర్థికశాఖోద్యోగుల విశేషముగ ప్రశంసించుచు ఈకష్టసమయములందు తన యావచ్చు క్షిని వినియోగించి తాను హిందూదేశ సేవకు చేసెను. మరయు హిందూదేశమునకు తన వలన నావలనవత్సమును గలుగ లేదని తాను ధైర్యముగ తెల్పుగలడు. (అవరమితోత్సాహము) 1 గం. 5 నిమిష ఉపన్యాసము ముగిసెను.

ప్రజాసేవావ్రతము.

మానసియులగు మీర్ ఆసదాల్ ఖాను బహదరుగారు 5 సంవత్సరములు సామ్రాజ్య శాసనసభలో ప్రజాసేవ యొనర్చి తమము ప్రతినిధిగా నెత్తుకొనిన ప్రజలకు సంక్షేపకరముగ పనిచేసిరి. శాసనసభ్యుడు ప్రతిసంవత్సరమును శాసనసభయందు ప్రజలతరపున తాను సన్నివేశము పుస్తకముగ వ్రాసి ప్రజలకు నివేదించు పద్ధతి మీర్ ఆసదాల్ ఖాను బహదరుగారి విషయమునతప్ప నింకెచ్చుటలేదు. మీర్ ఆసదాల్ ఖాను బహదరుగారు ఇట్లుతమ ప్రజాసేవకు సర్వజనవిదితముగ ప్రకటించుట సంక్షేపకరము. ఆసదాల్ ఖాను బహదరుగారు ఆంధ్రులు, ఆంధ్ర మహామృదీయులు. బనగానపల్లి నవాబుగారి సోదరులు. స్వరాజ్యపక్షవాది. జాతీయమహాసభాద్యులపక్షము. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాభిమాని. వీరు ఇటీవల శాసనసభలో తమ 5 వ సంవత్సరమున తామెన్నైన ప్రజాసేవకు పుస్తకరూపమున వ్రాసి ప్రజలకు సమర్పించిరి. కడదినపర్యాయము వ్రాసిన సాహస్యాస్థ్యములన సభకు పోషించుటచే అప్పటివరకు పుస్తకమునందు కేర్పబడలేదు. వారు చేసిన ప్రశ్నలయందు ప్రజామోదకరములును, అఖిలభారతసంబంధములునగు ప్రశ్నలనేకములు గలవు. శాసనసభలో వారుసన్నివ యుపన్యాసములు విషయప్రావీణ్యమును ప్రకటించుచున్నది. ఈ పుస్తకమునందు ఆసదాల్ ఖానుగారి శాసనసభాచర్యయే గాక చెన్నపురి మన్సిలింగసభయందు వారి అధ్యక్షోపన్యాసమును, కొన్ని చిట్టలను గూర్చివారు పత్రికలకు వ్రాసిన వ్యాసములును గూడ ప్రకటింపబడినవి.

ఇతర శాసనసభాసభ్యులును మీర్ ఆసదాల్ ఖానుగారి వలె తమ శాసనసభాచర్యలను ప్రకటించి తాము సన్నివ ప్రజాసేవను ప్రకటించుట లాభకరముగా నుండును.

కనిష్ఠేయును ఎదుర్కొనుట:— కూమారు కంటరుమొంటరులో డ్యూటీమీద యుండిన ఒక కనిష్ఠేయుడు ముగ్గురు మలబారు కూలివారిని ఎదుర్కొని వారి తోలుపటాకను ఎత్తుకు పారిపోయిరి. మఱి ఇద్దరు కనిష్ఠేయులు వారిని పట్టుకొని కేసుచేసిరి. కూమారు మేజిస్ట్రేటు గారు కేసు : చారణ చేసి నేరస్థులకు జైలుయొక మాసము కఠిన శిక్షయు 15 లూ.లు ఆపరాధమును విధించిరి.

నారింజ పండ్ల తట్టలో నల్లమందు బయలుపడుట:— గత సోమవారమున నారింజపండ్ల గంపయొకటి కలకత్తాలో హౌరా లైలు స్టేషనులో లైలునుండి బయటకు వీయబడినది. దానిని చూచిన ఉద్యోగు లందఱును ఆశుమానపడి మూత తీసి పండ్లను ఒక్కొక్కటిగ బయటకు వీసిరి. దీని కురుగు పండ్లు దీయు నప్పటికి నల్లమందు అచ్చులు బయలుపడినవి. అది 24 స్వేద భారముండెను. పండ్లగంపకు పంపిన వానిని పోలీసు వారు వెతుకుచున్నారు.

మరణశిక్ష:—పి. ఆర్. నెను మరణశిక్షకు తగ్గించుటకు రాజప్రతినిధిగారు నిరాకరించిరి.

విరోధామహాసంగమము

(రైతులు ఏకమై.)

ఇంగ్లండు

బ్రిటను ప్రత్యుత్తరము.

లండను, మార్చి 1:—ప్రజలమందరమున మెకముఖ్యోపన్యాసము నొసగుచు నిట్లు చెప్పిరి. కాంటు జెర్మిను, హెర్బిలింగుగార లిరువురు నొక పర్యాయమే యుపన్యాసముల నొసగిరి. ఆరెంటిలో విశేష భేదమేమియు లేదు. అల్పభేదము లున్న నవి ఇద్దఱును క్రోడీకరించుకొని నిశ్చయించుకొనినదే గాని మేళనము. కాంటు హెర్బిలింగుగారు జెల్లియము విషయమున చెప్పిన యంశములను గూర్చియు, కాంటు హెర్బిలింగు గారంగీకరించిన విషయముగారి నాలుగు మాత్రములను దొరతనమునా రంగీకరింతురా అను సంశయమును గూర్చియు ప్రత్యుత్తరముల నొసగుచు హెర్బిలింగు గారిట్లు చెప్పిరి. జెల్లియమును గాపాడు బాధ్యత నంగీకరించుచు నిష్కారణముగ దాని నెరిగించి నందులకు, మేము నేర్చుకొని నేరకయో తప్పుచేసితిమి. చేయగూడని పనిచేసితిమి గాన మేమందులకు తగిననష్టపరిహారము నొసగుచు నెట్టివనతులను గోరకయేవారిజేతమును వారికి విడుగు మనయే శత్రువులు చెప్పవలసి యుండెను. (ఉత్సాహము) జెల్లియ మికమీద ఇద్దఱుసారము చాటివేయకుండుటకు హెర్బిలింగుగారు రేమి వరతుల గోరుచున్నాడు? ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము, సరిహద్దుల భద్రతలగోరుటలో నది బలహీనులగు పౌరుషువారి నేరుంచి విశేషముగ వాటిభ్యాధమును దీయుటకును, తనసరిహద్దును బలపరచుకొనుటకు దాని సరిహద్దు ప్రదేశముల గొంతవర క్రాకమించు కొనుటకు నది యుద్దేశించుచున్నది. జర్మనులును, మనమును జెల్లియము స్వాతంత్ర్యమును గాపాడుటకు శపథముజేసియుండ దాని స్వేచ్ఛాభివృద్ధి కాటంకకరము జర్మనీ జెల్లియమును కొన్ని రాష్ట్రములు, వాణిజ్య ప్రైవేటువరతుల గోరుచున్నది. (ఉత్సాహము.) విల్సనుగారి నాలుగు మాత్రములను హెర్బిలింగుగారు నోటి మాటలతో నంగీకరించిరి. జర్మను లెంతవరకు వాటినినంగీకరించదలచుకొన నీర్థముగ నున్నాడు? మొదటిదాని విషయమున ఆల్సేసులూరేయనులనుగూర్చి హెర్బిలింగుగారు చెప్పినదియు నాలోచింపుడు. ఇంక రెండవదాని గూర్చి ఇటీవల మనము నుంచి యుదాహరణమును జూచియేయుంటిమి. పోలండు రాజ్యమును యుక్రేనియనునకు భేదమాడుటలో నీమాత్రము నానరణమునందు హెర్బిలింగుగారు లెంతవరకు పాటించిరో విచితముకాగలదు. “జర్మను లీరీతిని తమ నూత్రమున కేతామెట్లు నిర్బంధముగ నడచుచున్నదియు తాను తెలిసికొనగోరుచున్నాడు. ఇంక మూడవమాత్రవిషయమున కాంటు హెర్బిలింగుగారు, ఆర్మీరియా, పేలస్తీను, మెసపొటామియాలు టర్కీ కిచ్చివేయబడవలయునని గోరుచున్నారా? తురుష్క యజమానుల కిచ్చివేయటమన నాదేశములందలి ప్రజలకు మేలొనగూడునా? మెసపొటామియామీదికి దాడివెడలుట జెరుసలమును పట్టుకొనుట మొదలగువాటి విషయమున మన మాకాశకులమని హెర్బిలింగుగారు నేరారోపణమును జేయుచున్నాడు. కాని టర్కీయుద్ధము చేయుట కారంభించినపుడు జర్మనీదేశముతన కీజపునొసగదనని చెప్పటచేత నామ మనరోకలవాము జెట్టుకొనిరి, తురుష్కలే జయించిన వారు ఈజిప్టునుల శ్రేయము నాలోచించియుండురా? ప్రపంచమున కత్యధమమగు పరిపాలన కీజపులోబడియుండెడిది. ఆరబ్బులు స్వాతంత్ర్యమును గోల్పోయియుండును. అనేకతాబ్దములనుండియు తన్ను వేధించుచుండిన వారలకే పేలస్తీనిచ్చివేయబడి యుండును. జర్మనుల యాలోచన లెట్లున్నదియు రష్యా విషయముల హెర్బిలింగుగారు రవలంబించిన పద్ధతినలన భోధపడగలదు. రెడ్డుగార్డుల బాధకుండి తన్ను త్వరలోతప్పింపవలసినదని ప్రజలు కోరగా తాము రష్యామీది కేగింతుల హెర్బిలింగు గారు తమ దాడికి సమాధానము చెప్పచున్నాడు. మూర్ఖురంగమున జర్మనులకు భూతదము కావలయును. ఇటు కశ్మీరునున వారు నరహత్యలు గావించి దేశమును కొల్లగొట్టినప్పుడు! జెల్లియముమీద దాడివెడలుట నైనికావశ్యకత! కోల్లండుమీదికి దాడివెడలుట మానవాళి లాభార్థము! మనము హెర్బిలింగుగారి విచర్యల కాంతముతో నంగీకరింపకయ్యును. చాత్రిక న్యాయస్థానమున విచారింపబడుటకు మనము సంసిద్ధులమున నున్నా రము. జర్మను లెంతవరకు ఇచ్చునలచుకొనినదియు హెర్బిలింగు గారు చెప్పివేసిన యెడల

నింత వాదప్రతివాదమున లెకుండి యుండెడిది. “నామ బారములు విజయవంతముగ తునవరకు జరుగగల మార్గమును స్పష్టముగ జూడకుండ మనము సంధి రాయబారముల నారంభించితిమేని ప్రపంచపు భూతకాలకాలాంతికి మనము మహాపచారము నొసరించినవార మగుదుమని నాకు దృఢముగ దోచినది.

అందువలన నేటియో యొక యొడంబడిక కందఱు ఇచ్చుకొందునను నిశ్చయము తల్పిరవమను, అవసరముగల దేశ రాజకీయ నిపుణు లందఱును అమితముగ బాధ సందుచున్న ప్రాపంచిక కాంతి నిమిత్త మేదియో వికాలముకు ఏర్పాటు గలుగు మార్గమును జూచు వరకును సంధి రాయబారపు మాట లారంభింపబడ నేరవు.”

శత్రువుల అసందర్భ వాక్యములు.

లండను, మార్చి 1:—రష్యాలో జరుగుచున్న సంగతినిబట్టి చూచిన జర్మనులమాటలకును పరులకు నెంతవ్యత్యాసముండునదియు కాంటు హెర్బిలింగుగారి యుపన్యాసమునందు స్పష్టమగు చున్నదని పత్రికలన్నియు నొకే యభిప్రాయము నొసగుచున్నవి.

కాంటు హెర్బిలింగుగారు జెల్లియమును గూర్చి సాహసముగ జెప్పవాక్యములను “డెయిలీ న్యూసు” పత్రిక విశేషముగ గర్హించుచున్నది. ఎట్టి వరతులను గోరకయే జెల్లియమును విడిచినగాని సంధి రాయబారముల కేయన కాళము నుండజాలదు. ప్రజాసత్వముల బలములు విశేషముగ బెరుగుచున్నందున సంతృప్తికరమగు సంధి జరిగి రష్యా రక్షింపబడగలదని యాపత్రిక నమ్ముచున్నది.

“డెయిలీ మెయిలు” పత్రిక హెర్బిలింగుగారు స్పష్టరలండును గూర్చి తా మెన్నడును స్పష్టరలండు తటస్థిత్వమునకు అవచారము గావించి యెటుగమని చెప్పిన వాక్యమును విచర్చించుచు యుద్ధమునకు పూర్వము జర్మనివారు జెల్లియము నకు చెప్పిన వాక్యముల జ్ఞాపకముంచుకొని స్వీకృతప్రజలు రెండు రెట్లెక్కుడు బాగరూకతను వహింపవలయు నని హెచ్చరించుచున్నది.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫు” పత్రిక, జర్మను సంధివరతులు మిత్రమండలివారికి తెలిసియే యున్నవను హెర్బిలింగుగారి వాక్యము కుట్రలత్వమును సూచించుచున్నదని వ్రాసెను.

“టైము” పత్రిక.—జర్మనుల సంధివ్యవహారమంతయు పూర్వకాలపు ఏకచ్ఛత్రాధిపతు లవలంబించు “భేషోపాయ” మను ఒక్కమాటను విశదీకరింపవచ్చును. ఛాస్సెలరుగారు సాంఘికవాదుల విజ్ఞాపనమును జూచియుండిన మిత్రమండలి వారిలో జనాభిప్రాయము బలకరముగా లేదని అంత దృఢముగ జెప్పలేకుండి యుండును. అతడును, ఆజాతివాదును ఇంక సాంఘాతికమైనకాధికారవాతావరణమున నె నివసించుచున్నాడు.

ఇటలీ పత్రికాభిప్రాయములు

రోము, మార్చి 1:—హెర్బిలింగుగారి యుపన్యాసమువలన ప్రస్తుతస్థితియందు మాయు లేదనియు గలుగనేరవని ఇటలీపత్రికలన్నియు నేకాభిప్రాయము గలిగియున్నవి. అట్టి యా వాంగరీ జర్మనీ లింఛక విడబడినవను భ్రాంతిసౌందరక ఛాస్సెలరు గారి కాంతివాద విషవాచ్యుత పీఠిన వెను వెంటనే రానున్న శత్రు అవప్రబంధమునకు పరిపూర్ణ సన్నాహము నొనరింపవలయునని అవి పలుకుచున్నది.

పరాను పత్రికాభిప్రాయములు

పారిసు, మార్చి 1:—“మెప్పు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. జెల్లియమును మోసగింపవలయునను హెర్బిలింగుగారి ప్రయత్నము జెల్లియనుల దేశాభిమానమును విశేషముగ రేపింపగలదు.

“జర్నలుండిబాట్సు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—మిత్రమండలివారిలో సఖ్యము నొందవలయునను అభిప్రాయమున గాక దేశమున ప్రజామోదమును బడయనిమిత్తమే కాంటు హెర్బిలింగు గారిట్లుపవ్వనించిరి.

ప్రధాని; ఇంజనీయరులు.

లండను, మార్చి 1:—వాస్తా సంఘము వారిట్లు తెలుపుచున్నాడు. బార్లెసు, నరో ఆక్లండు గెట్టిసు, రాబర్టు గారలతో గలసి లాయడు బార్లె గారు ఇంజనీరు సంయుక్త సంఘ ప్రతినిధుల నాదరించిరి.

జర్మను లాడితప్పుట.

లండను, మార్చి 1:—స్వేచ్ఛాస్థాన ము జర్మనులు నిరూపించిన సముద్రభాగమునందే వారు “స్వేచ్ఛాకానీలు” అను వైద్యశాలాశాకను ముంచిరి. ఇది దారుణకార్య మగుటయే గాక ప్రతిజ్ఞాభంగముగూడ నగుచున్నది. ఒక అంతర్గమి కనబడిన 10 నిమిషములకు నాకకు టార్పెడో తగిలినది. జర్మను వాగ్దానమునకు భిన్నముగా వారి అంతర్గమి దానిని ముంచెను. మొత్తము 153 గురు కనబడలేదు. 8 గురు ఉపచారికలు కనబడలేదని నాకాదేశము వారు ప్రకటించిరి.

శత్రువుల కధికమగు నష్టము.

లండను, మార్చి 1:—గోనెలూ యొద్ద నాంగ్లేయులు దాడిసలిపిరి. శత్రువులకు చాలనష్టముకలిగినది. జర్మనులలోచాల మంది పట్టుపడిరి. గతరాత్రి హూతావెస్తు అడవికి దక్షిణమున డార్నెటు, మాంచెస్టరు లాంకు ప్రైరు, స్కాట్టు సేనలు దాడిసలిపి 1200 గజములు లోపునకు చొరుచుకొనిపోయి చాలనష్టమును కలిగించి చాలమందిని పట్టుకొనెను. సెంటుక్వింటను ఆర్మెంటిను, జొనెబెక్కులలో శత్రువులు ఖిరంగులను కాల్చిరి. లిల్లి రైల్వేస్టేషను మున్నగు లక్ష్యములపైని మావిమానములు బొంబులను వేసెను. ఒకశత్రువిమానమును నేలగూల్చి మావిమానములు వెనుకకు మరలి వచ్చిన వని మార్షలు హెగుగారు ప్రకటించిరి.

చక్రవర్తిగారు మాడీగారిని బహుళాకరించుట.

లండను, మార్చి 1:—ప్రజల మందరమున మెసపొటామియా యుద్ధమునందు మాడీగారినినరించిన వివిధ సేవల ప్రకంసించుచు, అందు నిమిత్తము మాడీసతిగారికి 25000 పౌనుల నీనువలయునని చక్రవర్తిగారు ప్రజా సభ్యుల కంపపడిన సంక్షేమ ప్రజల సభయందు చదువబడెను. (అపరిమితోత్సాహము.) ఇందును గూర్చి సోమవారము నాడు ఓట్లు వేయబడును.

ప్రామ్న

అమెరికాకందకములు.

లండను, మార్చి 1:—ప్రామ్నలో చెమినుడెను డేమ్సు యొద్ద అమెరికావారి కందకములపైని నిన్నును జర్మనులు దాడిసలిపిరి. అమెరికావారు ఫిరంగులను మరఫిరంగులను కాల్చి చాలమందిని యాపుమాపి తరిమిరి. జర్మను లొంగుని మాత్రమే పట్టుకొనగలిగిరి. అమెరికావారికి నష్టమేమియునులేను. సోమవారమునాడు 8 గురు అమెరికావారు విషవాచ్యుత నాఘ్రాడించిరి. వారిలో మొకడు చనిపోయెను.

ఒక జర్మను సేనాని

లండను, మార్చి 1:—ప్రామ్న రంగమున బ్రిటిషు వారి తో పోరుచున్న యొక జర్మను సేనాని చాలమందిని వేగుగా పది వారిని గోల్పోవు చున్నాడని అతనిని తొలగించిరిని తెలియు చున్నది.

పశ్చిమరంగము

శత్రువులదాడి విఫలమగుట.

లండను, మార్చి 1:—డిక్కుమాను కుత్తరమున శత్రువులు తీవ్రముగ ఖిరంగులను గాల్చి తలపడి యోడిరి. అచటనున్న చాలశత్రువులు ఈసగుమీద కట్టబడుచున్న పడవలవలె నయును ధ్వంసము చేయుబడెను. న్యూపోర్టు, పెర్సి, డిక్కుమాను ప్రాంతములందు ఖిరంగులు తీవ్రముగా కాల్చబడుచున్నవి.

కుష్మా

రాయబారులపోక నిలిచిపోవుట

లండను, మార్చి 2:—రష్యా దొరతనమువారు క్రొత్త నూతన బేయటచే జపానురాయబారి వెల్గోగ్రును నుండి పోకుండ నిలిచెను.

ఉక్రేనియా ప్రజా ప్రభుత్వవర్గము.

లండను, మార్చి 1:—రాయబారులు వెనుక రాచాలో జరుపబడిన సంధి ప్రక్రమన సంతకములు జేయుట కిఛ నుండి బ్రెస్టాలిటోవిస్కుకు వెళ్లుటకు ప్రయాణ సౌకర్యములను జరుపకలెనని ఉక్రేనియా సంధివర్గ ప్రతినిధి జలోనస్కి జర్మనులకును రష్యా ప్రతినిధి వర్గమునకును వ్రాసెను.

రెవెన్యూలో శత్రువుల శిక్షణ ప్రవేశము.

లండన్, మార్చి 1:—రైలు కంటెనరు విరుగగొట్టబడుటచే రెవెన్యూ ప్రతినిధులు బండ్ల బాటను బ్రెస్టు లిట్టవమ్మకు సంరక్షణము చేయటకు వెళ్లకలసివచ్చినది. అందువలన నాల స్వమైనది గాననే జర్మను లిటిగేషన్ముగ రెవెన్యూలో ప్రవేశించిరి.

పెట్రోగ్రాడు రక్షణము.

దీర్ఘకాలము శత్రువులు పెట్రోగ్రాడును ముట్టడింపగలరు. అంతకాలమును మనము సహించి కడసరి నిమిషము వరకును లొంగగూడదు. ధాన్యమును పండించు రాష్ట్రములవారందరును ఆహారపదార్థములను పెట్రోగ్రాడు మాస్కోలకు పంపకలెను. సేనలను సిద్ధపరచి పెంటసేర్జెంజంగమునకు పంపకలెనని ప్రధాన సోవియటుసంఘమువారు ప్రకటించిరిని వారు చార్త కచ్చినది.

జర్మనుల ప్రవేశము.

సంధిపక్షములందు సంరక్షణము చేయబడి నిబంధనలను నరింపబడువరకు జర్మనుల ప్రవేశము నిలుపుడ దని జనరలు వాపుమను జనరలు క్రిమికోటు వ్రాసెను.

ఇటలీ

ఇటలీ వారి విజయము.

లండన్, మార్చి 2:—ఇటలీవారి వాయువాస్త్ర కల్పణ రస్తా కు తర్రమున వేరుసేన శత్రువుల మోటారులను రెండిటిని పట్టుకొనెను. మా వైమానికులు చాల నైపుణ్యములపైని రిటన్నుల బాంబులను వదిలిరి ఇటలీవారు ప్రకటించిరి.

ట్రీస్టిలో ప్రబలమగు కాటకము.

రోము, మార్చి 1:—ట్రీస్టిలో ప్రబల మగు కాటకము కలిగియున్నది.

రోముయొద్ద తోడేళ్లు.

రోము, మార్చి 1:—మంచువలన ఆలఫ్సుకొండలలో నుండలేక తోడేళ్లు రోము సమీపమునకు వచ్చి గొర్రెలను తినసాగినది. గొల్లవాండ్లు వానిని రూపుమాపుచున్నారు.

అమెరికా

నౌకానిర్మాణోత్సాహము.

వాషింగ్టన్, మార్చి 1:—మిశ్రమండలి కట్టడ కేసుల విశేషములు యాంత్రిక నౌకానిర్మాణస్థానములను చూచిరి. అచట సమీపమునో పేతము లగు యుద్ధనౌకలు, జర్మనులు అంతర్గాముల నిర్మించు దానికంటెను గూడ నతిస్పృహగా నిర్మింప బడుచున్నవి. 100 టన్నుల అంతర్గామి సంహారక నౌకలు రైలువే యంత్రకాలలో నిర్మింపడి సంచరించు క్రేసుల సహాయమున నీటిలోనికి దింపబడుచున్నవి. వర్తకనౌకల నిర్మాణముగూడ నత్యధికముగ జరుగుచున్నది. నౌకలు తరతమములుగా నిర్మింపబడుచున్నవి. ఒక ఆవరణమున నవి వరుస వరుసలుగా ఉక్కు-ఇండ్లకట్టెనిర్మింపబడుచున్నవి. ఒక యుద్ధనౌక 22 వారములలో ముగింపబడుచున్నది. ఇప్పుడు నిర్మింపబడుచున్న కడపటియుద్ధనౌక యాకోపు సముద్రమునకు చేరుసరికి ప్రతి యూబోటునకును 10 అమెరికా ట్రెటను యుద్ధనౌక లుండును. ఇది గాక అంతర్గామివిధ్వంసకములలో పెక్కురకములు గూడ రాగలవు. అవి ఆకసమున నుండియు సముద్రాంతరమున నుండియు అంతర్గాములను నాశనము చేయగలవు. అంతర్గాములను కనిపెట్టుటకు విమానవిద్యుత్తాగ్ధనము లనేకము కనిపెట్టబడెను.

జపాను పై బేరియా.

వాషింగ్టన్, మార్చి 1:—పైబేరియాలో వాడినలిపి స్టాడికట్టకులోను పైబేరి యినుపదారి ప్రాంతమును గల పదార్థములను కాపాడదగునని జపానువారు అమెరికావారికిని మిత్రమండలి వారికిని నూచించిరి. జపాను వా లొంటరిగా పోరుట మంచిదా అందరును కలసి పోరదగునా అను విషయ మాలోచనలో నున్నది.

రుమేనియా

రుమేనియానుండి అపరాధము.

లండన్, మార్చి 1:—సంధికి అనన్యమందమే ముఖ్యసాధనమని రెవెన్యూసంధివలన స్పష్టమైనది. రాజకారములు రాజ్యాంగసభ తీర్మానములు పోవుగాని శిఖలును చేయజాలని కార్యముకన్పించినందున సాధ్యమైనది. మన అధిని వేశనములు మరల మన కియ్యబడువరకును మనము బెల్జియమును వదలగూడదు. రుమేనియా వారికి మన సహరాధమును చెల్లించువరకును వదలగూడదని రాజ్యాంగసభలో వాసుప్రేమను నుడివెను.

మూల రాజ్యాంగసభ తీర్మానములు పోవుగాని శిఖలును చేయజాలని కార్యముకన్పించినందున సాధ్యమైనది. మన అధిని వేశనములు మరల మన కియ్యబడువరకును మనము బెల్జియమును వదలగూడదు. రుమేనియా వారికి మన సహరాధమును చెల్లించువరకును వదలగూడదని రాజ్యాంగసభలో వాసుప్రేమను నుడివెను.

దక్షిణ ఆఫ్రికా

జనరలు స్వెట్సుగారికి సెలవు.

కేపుటౌను, మార్చి 1:—జనరలు స్వెట్సుగారికి సెలవియ్యవలెనని జనరలు బోధాగా రుపపాదించిన తీర్మానమునకు దక్షిణాఫ్రికా రాజ్యాంగ సభలో 78 గు రకుమారులు 22 రు ప్రతిహేతులు. ప్రతిహేతులలో కొందరు జాతీయ వాదులు. దక్షిణాఫ్రికాకు సంబంధించిన చిన్న విషయములలో స్వెట్సుగారి భావములను బోధాగారు సమర్థించిరి. సామ్రాజ్యాంశత్యాగమును ఆఫ్రికాదేశము సామ్రాజ్యాభివృద్ధి కొరకు తలపని కార్యములనుగూడ చేయవలసియుండును. వారు వారి ధర్మమును నిర్వర్తింపవలెను లేనిచో ప్రజాప్రభుత్వము నేర్పురు వకలెను. సామ్రాజ్యాంశత్యాగముగ నుండుటవలననే ముందు దక్షిణాఫ్రికా చాలనభివృద్ధి కొందునని, నానమ్మకమని జనరలు బోధాగారనిరి.

జర్మనీ

జర్మనుసభలో చర్చ.

ఆంట్వర్డెం, మార్చి 1:—జర్మనులు విజయమందిరిని ఎల్లరును మొదట సంకీర్తించవలెనని కెయిజరు ఇటీవలనుడివెను. అవిషయమున నెవరును అనాలోచితముగ మాట్లాడగూడదని పూర్వాచారము మున్నగు నన్నికత్తులవారు సంకీర్తించియున్నారు. అధిక సంఖ్యగల సాంఘికములు కెయిజరు భావములను నిరాకరించిరి జర్మనురాజ్యాంగసభలో హెరుషికుమను నుడివెను. గత సంవత్సరమున రాజ్యాంగసభలో చేయబడిన సంధి తీర్మానము ననుసరింపకుండునో అది తాత్కాలిక రాజకీయ విధానమేయగునని మరయుకటి కాజాలదని హెరు ఎల్లెబెర్గెరునుడివెను.

పాకిస్తానిక కేంద్రీకరణము.

టాకిము— మార్చి 1:—పార్లమెంటువారి అనుమతిని బడయుటకు పాకిస్తానిక కేంద్రీకరణ విధానమును జపానువోరతము వా రాలోచించుచున్నారు.

రెవెన్యూ ప్రతినిధులు

ఆంట్వర్డెం, మార్చి 1:—రెవెన్యూ ప్రతినిధులు బ్రెస్టు లిటు వమ్మకు వచ్చిరి బెల్జియనుండి నేడు రెంత్రివార్త వచ్చినది.

టర్కీ

టర్కీవారి వరాజయము.

మెసపొటేమియా, మార్చి 1:—హిటువద్ద మా వేరుసేన టర్కీవారితో తలపడి కొంతమందిని పట్టుకొనెనని ప్రకటించబడెను.

స్పెయిను

స్పెయినుమంత్రుల రాజీనామా

మెడిడు, మార్చి 1:—మంత్రులు రాజీనామా నిచ్చిరి.

స్పెయిను మంత్రీవర్గము

మెడిడు, మార్చి 1:—2 స్వల్ప మాత్రులతో ఆలస్యకమాను మంత్రీవర్గము పరిపాలన మొనరించును.

హాలండు

కార్మికుల యుద్ధాశయములు.

ఆంట్వర్డెం, మార్చి 1:—మిత్రమండలి కార్మికుల యుద్ధాశయములు సంధికి సాధనములు కాజాలవని వాసిచి జయిటంగు పత్రికయును, ఈ ఆశయములు అవకూలభావమును బెదరింపులనుగూడ నూచించుచున్నవి. జర్మను అధిని వేశనములను మరల నిచ్చివేయుటనుగూర్చి వీరు మిత్రమండలి అధికారులతోనే మానమును వహించి రని వరదర్శన పత్రిక యను వ్రాసినది.

చీనా

573 చీనా శవములు

హాంకాంగు, మార్చి 1:—పందెముల ఆవరణమున జరిగిన ఉపద్రవమున కాలిపోయిన శవములు 573 కనుపడినవి. చనిపోయిన వారిలో హెచ్చురుంది చీనావారుగా నున్నారు.

జపాను

జపానుమంచూరియా.

లండన్, మార్చి 2:—అనుకూలసమయము కలిగినపుడు జర్మనులు తమ సేనలను పైబేరియాకు పంపెదరుగాన జపాను వారు మంచూరియాలో కొంతభాగమును గాని అంతనుగాని ఆక్రమించి తమ సేనను పైబేరియాకునుగూడ పంపదగు నని లండనులోని జపానువారు తలంచుచున్నారు.

ఓరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్.

సం॥ 1874 స్థాపితము హెడ్వార్డు, బొంబాయి.

నిలువసాము 5 కోట్ల రూపములు
ఇంతవరకిచ్చివేసినది 5 కోట్ల

రూపాయలు

ఈ ఓరియంటల్ కంపెనీలో చేయబడెను, ఎండోవమెంటు భీమాకన్న సురక్షితమగు పెట్టుబడి వేరొకటి యుండదు. అందువలన పాలిసీదారు నకు వృద్ధాప్యదశయందు నమ్మక మగు ఆదాయమును సమకూర్చుటయేగాక, పాలిసీదారునికి అకాలమరణ మగునని ఆశనికుటుంబమునకు జీవనోపాధియు కలుగును. స్థిరమగు ఆదాయములు లేని వారలకును పెద్ద కుటుంబీకులకును ఇది చాల సౌకర్యమగు మార్గము. (672)

WANTED Agents & Canvasers in Telugu Districts
APPLY TO:—
W. St. John Church, Branch Secretary.
ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,
Post Box No. 8, Madras.

AMRUTANJAN BEST INDIAN PAIN BALM.

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE
SOLD EVERYWHERE.
Our Catalogue sent free on application.
AMRUTANJAN DEPOT, Bombay & Madras

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Central Powers

COUNT HERTLING'S SPEECH. Enemy Inconsistency Exposed. British Press Opinions.

LONDON, March 1.
Newspapers are unanimous in declaring that Count Hertling's speech is the most glaring example hitherto of the inconsistency of German words and deeds in view of what is going on in Russia.

The 'Daily News' denounces the audacity of Count Hertling's references to Belgium, and declares that there can be no effective basis for negotiation until Belgium is unconditionally restored. It believes that the growing volume of democratic force will still effect a satisfactory settlement and save Russia.

The 'Daily Mail' refers to Count Hertling's ominous reference to Switzerland when he said that Germany had never thought of assailing Swiss neutrality and warns Switzerland to redouble her watchfulness in view of similar assurances given to Belgium before the war.

The 'Daily Telegraph' characterises Count Hertling's assertion that the Allies were aware of Germany's peace conditions as a rare piece of cynicism.

The 'Times' says it is well to have an open avowal of Germany's peace policy which can be summed up in the old imperialist maxim—"Divide et impera." If the Chancellor had seen the inter-allied socialist memorandum he could hardly have been fatuous enough to simulate satisfaction at the supposed weakening of opinion in Entente countries. He and his caste still live in an undiluted atmosphere of Frederician militarism.

Italian Press Opinion.

ROME.—The Italian press is unanimous in declaring that Count Hertling's speech leaves the situation unchanged. The Allies must discard the illusion of the eventual separation of Austria-Hungary and Germany and firmly prepare to meet the offensive of the enemy army which follows the Chancellor's pacifist gas.

French Press Opinion.

PARIS.—The 'Temps' says:—Count Hertling's miserable manoeuvre to entrap Belgium will fail in the face of the patriotism of the Belgians.

The 'Journal des Debats' says it was probably in order to calm domestic public opinion, rather than to bring the Allies to the heel, that Count Hertling spoke in comparatively measured terms.

BRITAINS REPLY.

Mr. Balfour on German Chancellor's Speech.

In the House of Commons Mr. Balfour in the course of an important speech said that Count Czerin in no way intended to separate himself from Count Hertling's speeches which occurred at the same time and the differences which had attracted attention were only made after close consultation. Replying to a question with regard to Count Hertling's mention of Belgium in his latest speech and as to whether Government agreed with the four principles laid down by President Wilson which Count Hertling accepted, Mr. Balfour said that owing to Germany's unprovoked attack upon a nation whose security she had guaranteed, the only course was for her to say "Having sinned, we will make reparation and restore unconditionally what we should not have taken". (Cheers). What sort of condition did Count Hertling contemplate in saying that Belgium must no longer be a jumping off ground? Germany meant by economic freedom and frontier security, some commercial trammel upon a weaker neighbour or appropriating some of its territory, in order to strengthen her own frontier. Germany intended to impose conditions territorial, commercial or military, preventing the future independence of Belgium which we and Germany were pledged to preserve (Cheers). How far did German practice coincide with Count Hertling's lip service to President Wilson's four propositions. With regard to the first, consider Count Hertling's frame of mind, in connection with Alsace Lorraine. As regards the second we have recently had an exact specimen of how Count Hertling interprets the principle in action, by the way Polish territory has been bartered to Ukraine. He would be glad to know, how the Germans came thus grossly to violate their principle. As regards the third and fourth principles Count Hertling desired the restoration of Armenia, Palestine and Mesopotamia to Turkey. Would restoration to Turkish masters benefit the populations concerned? Count Hertling accuses us of ambitious designs in the invasion of Mesopotamia and the capture of Jerusalem, but when Turkey went to war she picked a quarrel with us, because Germany promised her Egypt. Would the happiness and the interest of the Egyptians have been consulted by the Turkish conquest? Egypt would simply have been given up to the worst rule the world has ever known. Arab independence would have been destroyed and Palestine given up to those who had sterilised it for centuries. Count Hertling's policy in Russia was another demonstration of German methods. Count Hertling in defending the invasion pleaded that it was due to the urgent appeal for protection by the peoples against the Red Guards. Thus simultaneously German eastern policy was humanitarian, while in the west atrocities and devastation were going on. The invasion of Belgium was a military necessity and the invasion of Courland is in the interests of humanity! We could listen to Count Hertling's criticisms with perfect equanimity. We were ready to stand a trial at the bar of history. Conversations could not occur if Count Hertling's speech represented the high-water-mark of German concession. "I am convinced that to begin negotiations, unless we see a way clear to carry them through successfully, would be to commit the greatest crime against the future peace of the world. Verbal negotiations therefore cannot begin, until something like a general agreement is in sight and until statesmen of all the countries concerned, see their way to that broad settlement which will bring peace to a sorely troubled world."

Debate in Reichstag. Socialist Rebukes Kaiser.

LONDON, March 1.
AMSTERDAM.—In the Reichstag Herr Scheidemann rebuked the Kaiser for saying recently that victory of the German arms must first be recognised and recalled the previous recommendations of all parties including conservatives for "somewhat more reserve in that quarter." He declared that the great mass of Socialists energetically repudiated the Kaiser's views.

Herr Erzberger said that if Germany had ever deviated from the last year's Reichstag peace resolution it was only as a temporary political measure.

Pan-German Fire-Eater's Outburst. Indemnity From Rumania Demanded.

LONDON, March 1.
AMSTERDAM.—In the Reichstag Von Stressemann declared that the fruits of German advance into Russia showed what was the best method to get peace. Not negotiation nor Reichstag Resolution nor Papal notes but unbroken advance of the German forces had brought peace (cheers). He urged that Belgium must be held in pawn against the refusal of Britain to give up German Colonies. He recommended that not the slightest consideration should be shown to Rumania from whom a heavy indemnity must be exacted with an army of occupation until it was paid (Cheers).

Labour War Aims. German Press Comments.

LONDON, March 1.
AMSTERDAM.—Commenting on the Allied Labour Memorandum the 'Vossische Zeitung' says it cannot serve as a basis of peace.

The 'Vorwaerts' says it breathes conciliation, but with threats, and the paper complains that it imitates the official 'Entente' silence as regards returning the German colonies.

Russia

Enemy's Rapid Progress Explained.

LONDON, March 1.
The haste of the rush of the Germans through Russia is explained by the fact that the Russian delegates going to Brest-Litovsk to sign the peace treaty have been delayed by the destruction of railway bridges, necessitating progress by road.

Defence of Petrograd.

Preparations to Resist a Long Siege.

LONDON, March 1.
A wireless Russian official message states that the proclamation by the Presidency Central Soviets and Committee of Defence of Petrograd, declares that the Proletariat is organizing the defence of the capital, which will have to resist a long siege, but will not capitulate till the last moment. It urges all corn-producing provinces to send food to Petrograd and Moscow, also troops must be organised and sent to the front without delay.

Advance to Enforce German Peace.

LONDON, March 1.
A telegram from Petrograd states that General Hoffman has replied to General Krylenko that the advance will be continued until peace is signed and carried out, according to the German conditions.

People's Republic in Ukraine.

Ready to Sign Peace with Central Powers.

LONDON, March 1.
The wireless Russian Official Communiqué says:—M. Zatonsky, President of the Peace Delegation, of the People's Republic in Ukraine has sent a message to the Central Powers and to the President of the Russian Peace Delegation to Brestlitovsk asking them to facilitate the journey of the Delegation from Kieff to Brestlitovsk to sign the peace concluded with the former Kieff Rada.

Russian Peace Delegates.

Arrive at Brestlitovsk.

AMSTERDAM.—A telegram of to-day's date from Berlin says that the Russian delegation has arrived at Brestlitovsk.

Japan

Industrial Mobilisation.

LONDON, March 1.
TOKIO.—Government is considering a scheme of industrial mobilisation for submission to the Diet.

Ambassador's Departure Postponed.

LONDON, March 1.
The Japanese Ambassador has postponed his departure from Petrograd, as it is believed that the Russian Government has made a new proposal.

Japan and Manchuria.

LONDON, March 1.
Japanese circles in London believe that Germany intends to invade Siberia when the time is ripe and they opine that the only way to prevent this is Japanese occupation of part and perhaps the whole of Manchuria, and even to send armies into Siberia.

JAPAN & SIBERIA.

Occupation Contemplated.

Discussions Going on with Entente.

LONDON, March 1.
WASHINGTON.—The Associated Press of America, learns that Japan is enquiring of America and the Entente

as regards the proposal to institute joint military operations in Siberia, to save vast supplies at Vladivostok, and along the Siberian railway.

Pourparlers are progressing to decide, whether Japan shall proceed single-handed, or whether there shall be joint action.

Great Britain

King's Tribute to General Maude.

LONDON, March 1.
In the House of Commons, the Speaker read a message from His Majesty paying a tribute to General Maude's services in Mesopotamia and recommending the Commons as a recognition of them to grant Lady Maude £25,000 Sterling. (Loud applause). The vote will be moved on Monday.

Premier and Engineers.

LONDON, March 1.
The Press Bureau states that Mr. Lloyd George accompanied by Mr. Barnes, Sir Auckland Geddes and Mr. Roberts received the delegates of the Amalgamated Society of Engineers.

Indian Chrome Ore.

Control of Supplies Advocated.

LONDON, March 1.
In the House of Lords, replying to Lord Sydenham, Lord Hylton stated that the firm of Messrs. Ettlinger which was precluded from trading in England 1916, had not obtained through the Baluchistan Mining Company, the monopoly of the supply of Indian chrome ore for Europe excluding the United Kingdom. The firm now held no consignment of ore apart from what was purchased in London in 1916. Lord Hylton admitted that the High Court allowed Ettlinger's application in October last, for a declaration of their agreement with Messrs. Beer Sondheim of Frankfurt, which terminated at the outbreak of the war. Lord Crewe said that this was one of those cases, where a large part of the source of supply was within the British Empire and greater care ought to be taken with regard to the control of these supplies in future.

Breach of German Pledge.

LONDON, March 1.
The 'Glenart Castle' was torpedoed within the area which Germany declared a free zone which constitutes, apart from the outrage itself, a further breach of German pledge not to sink hospitalships, outside certain clearly defined limits.

Sunk by Submarine.

The Admiralty announces that the sworn statements of two survivors of the 'Glenart Castle' confirm that the vessel was sunk by a submarine, which was sighted ten minutes before she was struck. The ship was in a free area and was therefore sunk in spite of the German pledge. The total missing number is 153 including eight nurses.

America

Shipbuilding Activity.

Marvellous Outturn and Progress. Destroyers and Devices.

LONDON, March 1.
WASHINGTON.—Allied and neutral correspondents have visited the engineering works and shipyards. They saw Destroyers equipped with all kinds of new devices being turned out faster than Germany is able to build submarines, as also hundred-ton submarine chasers, not even built on slips, but manufactured alongside a railway and lowered into water by travelling cranes. The great construction of warships is not interfering with the building of merchantmen which is well ahead of the programme. Shipbuilding has been revolutionised by the application of Standardisation to ships. In one yard they are built in a row like steel houses. The time taken in the construction of a Destroyer is only twenty-two weeks and when the last American Destroyer now being built reaches European waters, Great Britain and the United States combined, will have ten Destroyers, against every working U. boat. There will also be a large addition to chasers and patrol boats and new and strange dangers beset U-boats from the sky and under the water. Very great progress has been made with new aerial and electrical devices for detecting submarines.

Italy

Wolves near Rome.

Driven by Snows.

LONDON, March 1.
ROME.—Wolves driven from the Apennines by snow, have appeared a few miles from Rome killing sheep. They are being hunted by shepherds and carabinieri who have killed several.

General

Spanish Cabinet Resigns.

LONDON, March 1.—MADRID.—The Cabinet has resigned.

LONDON, March 1.
MADRID.—The cabinet of Mr. Alcala Gama remains in office with two minor changes.

573 Chinese Trunks Counted.

LONDON, March 1.
HONGKONG.—573 charred trunks have been counted as a result of the disaster on the racecourse. The victims are mostly Chinese.

TELEGRAMS.

Turkish Prisoners Taken.

LONDON, March 1.
MESCOTAMIA.—The official communique says: Our patrols got into contact with Turks near Hit, and some prisoners were taken.

LEAVE OF ABSENCE FOR GENERAL SMUTS.

Discussion in South African Assembly.
Nationalists Challenged by Botha.

LONDON, March 1.
CAPETOWN.—The Assembly has adopted by 78 votes to 22 General Botha's motion granting General Smuts leave of absence. The Minority consisted of Nationalists. The Premier defended General Smuts against criticisms for acquiescing in decisions on minor war questions affecting South Africa.

The Premier emphatically declared that South Africa as an integral part of the British Empire had to do things which ordinarily might not have been dreamt of. He challenged the Nationalists to say that they were not part of the British Empire. They must either do their duty or establish a Republic. He intended to stand by the Empire because he realised that South Africa's future and prosperity depended thereon (loud cheers).

Terrible Famine in Trieste.

LONDON, March 1.
ROME.—According to reports which may be absolutely depended upon, there is terrible famine in Trieste.

Western Front

Considerable Enemy Casualties.

LONDON, March 1.
In to-night's communique, F. M. Sir Douglas Haig says:—English troops successfully carried out a raid near Gornelieu, inflicting considerable casualties and taking prisoners. The Dorsets, Manchesters, Lancashires and Scots, in last night's raid southward of Houthoulst forest, penetrated to a depth of twelve hundred yards taking prisoners and inflicting large number of casualties. There has been hostile artillery fire at St. Quentin, Armentieres and Zonnebeke.

In a communique with regard to aviation F. M. Sir Douglas Haig says we bombed the railway station eastward of Lille and other targets. We brought down one enemy machine. All of ours returned.

Enemy Coup-De-Main Fails.

LONDON, March 1.
A Belgian communique says:—Following a violent bombardment an enemy "coup-de-main" north of Dixmude failed. A number of rafts employed here were destroyed, also the pontoon bridge, which was being built across the Yser. Heavy artillery fire in the region of Nieuport, Pervyse and Dixmude continues.

A German General Relieved of Command.

LONDON, March 1.
Reuter's Correspondent at British Headquarters wires that a certain German General, who has been emulating the British raids, has been relieved of the command of his Division, on the ground that he was sending out too many patrols and losing too many men.

American Trenches Attacked.

LONDON, March 1.
Reuter's correspondent with the American army in France, wiring yesterday said:—Germans yesterday morning, attempted a raid on the American trenches in Chemindadame sector. They were repulsed by machine-guns and artillery with losses. The Germans took a single prisoner. There were no American casualties. Eight Americans were gassed in an attack on Monday, and one is dead.

Italian Front

Italian Petrol Success.

LONDON, March 1.
A wireless Italian official communique says:—A strong petrol north of Col-del-Rosso captured two enemy eleven-inch trench mortars. Our aviators dropped six tons of bombs on several military objectives.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

The Budget in the Imperial Legislative Council.

DELHI, March 1.
Sir William Meyer rose to speak at 11.5 and his speech was listened to with great interest and much additional interest lay in the fact that he was presenting the last financial statement, he being due to retire in August next. During the conclusion of his remarks about revenue expenditure, Imperial, his statement that revenue surplus amounted to two million three hundred thousand pounds was received with cheers and there were great cheers when the Finance Member announced that there was at present no necessity for adding to fresh imposts imposed

during the past two years and that the taxation would be kept on the existing level. There was however no question, he said, while war conditions continued of reduction of taxation. Sir William Meyer concluded by paying an eloquent tribute to the officers of the Finance Department and said that he had done his best to serve India in these troublous times and he could claim that her interests had not suffered at his hands (Loud Cheers).

The speech concluded at 5 minutes past 1.

DELHI, March 1.

The following is published in the current issue of the Gazette of India:—

Cases of king Emperor Versus Mahomed Din and King Emperor Versus Maula Baksh under Section 420 I. P. C. have been transferred from Ajmer to Delhi.

The Governor-General-in-Council is pleased to declare that it is necessary for the purpose of securing public safety to control supply of firewood throughout the presidency of Bombay under the Defence of India Rules.

The Governor-General-in-Council is pleased to constitute the following units for enrolment in the Indian Defence Force of persons other than European British subjects who offer themselves for general military duty under the said section:—

Local Area	Designation of Units.
United Provinces	3rd Allahabad Infantry I. D. F.
Bengal Behar and Orissa and Assam.	4th Calcutta Infantry Indian Defence Force.
Burma	5th Burma Infantry I. D. F.
The Punjab and North West Frontier Province	5th Lahore Infantry Indian Defence Force.

United Provinces

In Memory of Sir Sunder Lal.

A Public Meeting at Allahabad.

SIR H. BUTLER PRESIDES.

ALLAHABAD, March 1.
His Honour Sir Harcourt Butler presided this evening at a public meeting in Mayo Hall, Allahabad in memory of the late Sir Sunder Lal. There was a very large attendance including the Chief Justice and other High Court Judges and a number of European and Indian Officials and others. His Honour the Lieutenant Governor in the course of an eloquent address paid a high tribute to the eminence and many good qualities of the deceased and said that it was considered desirable that His Honour should preside at the meeting, to show the estimation in which the late Sir Sunder Lal was held by the Government of these provinces, as head of the Government. His Honour regarded it a melancholy privilege to offer his tribute to the man whom he regarded as a dear and valued friend. His Honour referred to his 27 year's friendship with the deceased and to his great work in connection with the Hindu University and other public matters. Sir Harcourt Butler said that he relied on Sir Sunder Lal unhesitatingly. He was a man who enjoyed the complete confidence of the Government, who was a past master in the art of conciliation and one of the most prominent citizens these provinces had ever known. The Lieut. Governor hoped that a worthy memorial would be raised in honour of the deceased and those he left behind would try to imitate, if not emulate, his high example.

Sir Henry Richards, Chief Justice, proposed the first resolution expressing the meeting's regret at the death of Sir Sunder Lal and offering condolence to his family. This was seconded and supported by Mr. Chintamani and Mr. De La Fosse respectively and carried in silence the audience standing.

Dr. Taj Bahadur Sapru moved that a committee with Sir P. C. Banerji as President and the Raja of Mahmudabad as Vice President be appointed to take steps for a suitable memorial to the deceased. His Honour then declared the meeting closed.

Sir Harcourt Butler was accompanied by Mr. Lister, Private Secretary, and Captain Turing, A. D. C., and walked with some difficulty with the help of sticks as a result of his recent accident.

Calcutta

Calcutta Convocation.

Vice-Chancellor's Speech.

CALCUTTA, March 1.
The Annual Convocation of the Calcutta University was held this evening for conferring degrees to Bachelors of Arts and Bachelors of Science. It will again be held tomorrow for conferring other degrees. In all there were 1893 recipients of B. A. and 304 B. Sc. Degrees. Arts degree included eight ladies.

His Excellency the Rector in declaring the Convocation open read a message from H. E. the Viceroy expressing regret at his inability to attend and good wishes to the recipients of degrees. The Rector then expressed gratitude to Dr. Sarbadhikari, the retiring Vice-Chancellor for his untiring zeal and single-minded devotion with which he discharged his duties for the last four years. The Rector next addressed a few words of advice to the students.

The Vice-Chancellor in the course of his speech said that the time was not distant when the Rector will be the Chancellor of this University as in other provinces. The number of candidates for degree examinations last year was 6,568 against 5,773 of the previous year. By the establishment of the Patna University this University lost 9 out of 55 colleges and 112 schools out of 780 schools. Education to-day was not the same as it was understood in ancient India. Rote learning and learning could not be indefinitely separated under modern conditions. After dealing at some length with industrial, agricultural and commercial education the Vice-Chancellor concluded:—You who have been admitted to your degrees to-day, are no doubt preparing to take part in important social service in some

work or another. Organising and husbanding of the assets of your people, high and humble, must be your next objective. Pretful and captious denial notwithstanding, nation-building on a large scale and on unfamiliar lines has been proceeding apace, and it would be a blunder not to take note of it. Nurse it and turn it to best purpose. In this great work your place is assured whether your critics wish it or not. Strive you then to be worthy of it and to win and retain a fitting place in the march. We are on the eve of participating in responsible Government, according to the pronouncement of a responsible Minister of the Crown in Parliament. Take then earnest and immediate lessons in the stiff school of responsibility and be not wanting when the clarion call comes. When you go in out to the world solemnly charged with duty, in your life and conversation prove yourself worthy of the high honour conferred upon you to-day by your "Alma Mater," you will go forth as the noble knights of old who live in our own and in foreign history equipped for and bent upon fighting evil, disorder and distress in all shapes and guises. Let yours be earnest and keep burning the beacon light unquenchable and clear. Your University and your community will be constantly on their trial in your person. They will be watched keenly and critically. Let us hope that now and again they may be watched kindly also. All good that you can do will redound to their credit while the slightest of your and your fellows defaults will recoil with tremendous force upon them to their abiding discomfiture and discredit. With new aspirations and new ideas abroad there will necessarily be new responsibilities, new complications and new criticism. There will also be new opposition towards your attempts to achieve the position in life, which is properly yours and at which you rightfully aim. Thus in your case will be much greater stress and difficulty confronting you than in the case of those that have gone before you. Do not allow them to overcome you, but make a study and an effective use of the potent charm with which I have endowed you to-day. Cynical sneer will not hurt its virtues or lower its efficacy. If you know, maintain and insist on its value you will in the felicitous words of His Excellency the Rector, be never perturbed by a threat or withered by a frown.

The convocation closed for the day.

Bombay

Liquor Shops & Auction.

Quadruple Prices.

POONA, March 1.
Country liquor shops in Poona and Poona district were put up to auction at the Collectors office and realized nearly quadruple prices that the Government got for them under the old system. There are 49 shops for which last time the Government received little over Rs. 78,000. The auction price of these now fetched nearly 5 lakhs. Some idea of prices realised under auction system may be gathered from one or two examples Raviwar Path shop in Poona city formerly realised Rs. 3,500 now fetched Rs. 32,500 while Kirkee shop which under old system brought in Rs. 6,000 was auctioned for Rs. 52,600.

Stop-Press Telegrams.

:O:

LUCKNOW, March 1.
The "Indian Daily Telegraph" says:—The financial statement testifies afresh to Sir William Meyer's genius as a financier and statesman. It congratulates him on the singularly healthy statement he has been able to present and on the skill with which he has tidied over the difficulties created by the war, which, as the Finance Member aptly remarks, has served to bring out India's financial strength. It regards that the amount earmarked for education could not be larger and also that there is no special provision for sanitation.—A. P.

[REUTER.]

UNCORRECTED.

AMSTERDAM.—Berlin telegram states that Czernin has demanded that King of Rumania abdicate in favour of his brother Prince William, or take Referendum in Rumania regarding succession to throne.

PARIS.—Departure of Allied Diplomats from Petrograd is not attributed to German advance, but to expected intervention of Japan in Siberia. It is understood that Allies have agreed in principle to intervention, and only details require settlement.

Telegram of yesterday's date from Petrograd states that Bolshevik news agency announces that projected removal of Government from Petrograd has been temporarily abandoned in consequence of "our success in holding up German offensive".

Italian communique says:—Squadron of our seaplanes flew over Pola, during night of February 27th, and dropped two tons of explosives on arsenal and other military works, causing large fires. They returned undamaged, despite strong anti-aircraft fire.

Undated telegram from Reuter's Petrograd correspondent states that French and British Embassies have departed.

This afternoon's communique from Haig says:—We made successful raid north of Ypres-Staden Railway. There has been reciprocal artillery activity in neighbourhood of Vacquerie and east of Ypres.

Wireless Russian Official Communique says:—Peace Delegation at Brest-Litovsk reports, that Central Powers replying to request for cessation of hostilities, declared they would cease only when peace treaty had been signed. Three days are allowed for negotiations, commencing to-day.

[4 వ పేజీ తరువాయి]

ప్రస్తుతము విదేశములకు సంబంధించిన మార్కము విషయములో ప్రపంచమంతయు తికమకలు పడుచున్నది. మన కరెన్సీలో ప్రత్యేకము చిక్కులుకొన్ని యున్నను, మొత్తము మీద జేరిపోయినను అనుభవించినట్లు తగు ఏర్పాటులతో నితరజాతీయులకుగూడ నలవికాని చిక్కులను దాటగలిగితిమి. లండనునకు, పారిసునకుగల మార్కములో గూడ మనరూపాయి ధర తగ్గినట్లుగనే తగ్గుటయేగాక, యంతవరకు మార్కములో స్థాయి కుదురలేదు. ఇటలీలోను ఇతరజాతీయులలో గూడ నీవిధముననేయున్నది. ఈవిషయములపై నేను మొన్న ఆస్ట్రేలియాలో హిందూజేతన ద్రవ్యసంఘమువారి యెదుట ఉపన్యసించితిని. వాటిని తిరిగి జేతనమునకు వెల్లడియగుటకుగాను ఈ సభలో తిరిగి చెప్పబూనినాను. మార్కములో మార్పులలేక స్థితి రము చిక్కజేయుటలో మార్కముజేయు బ్యాంకుల సహాయము ఎక్కువగా తోడ్పడినది. వీరిసహాయమువలన జేతనమునకు అత్యవసరమైన ఎగుమతి వ్యాపారము ఎంతమాత్రము తగ్గిపోలేదు. వీరి సహాయము మనకు అవసరమగుటచే, వీరి చేయూత మనము కోరుట సమంజసమే.

1918 - 1919. ఆదాయము, వ్యయము పట్టి.

	10 లక్షల పానులు. 1917 - 18.		
	సామాజ్యము	రాష్ట్రము	మొత్తము
ఆదాయము	77 677	88.724	110.401
వ్యయము	70.852	81.468	102.320
హెచ్చు మిగులు *	*5.825	*2.256	*8.081
అసలులో తగ్గు—			
	1918 - 19.		
ఆదాయము	78 999	84 848	108.847
వ్యయము	71 708	84 448	106.151
హెచ్చు మిగులు *	*2 291	*.095	*2.196
అసలులో తగ్గు—			

ఆదాయవ్యయములు-సామాజ్యము

ఆదాయములో జరిగిన సంవత్సరము కంటె పుమారు 26 లక్షల పానులు తగ్గు కనబడుచున్నది. వ్యయములో 8 లక్షల పానులు హెచ్చు కనబడుచున్నది. 1917-18 సంవత్సరములో 58 లక్షల పానులు హెచ్చు వ్యయముపోను మిగిలినది. ఈ సంవత్సరములో 28 లక్షల పానులు మాత్రమే మిగులుచున్నది. ఈ తగ్గునకు కారణ మేమనగా ఉప్పు పన్నులో 19 లక్షల పానులు తగ్గినవి; మార్కములో వచ్చు 10 లక్షల పానుల లాభము యీ బడ్జెట్టులో లెక్కకు తీసి కుని రాలేదు. ఉప్పుపన్ను ఆదాయములో తగ్గునకు కారణ మేమన ఉత్తర హిందూస్థానులో ఉప్పు ధరభూస్తలు ఆపుచేయబడినది.

రైల్వే. 10 లక్షల పానులు

	1916-17	1917-18	1918-19.
మొత్తము మీదరాబడి	41.8	45.5	47.0.
ఖర్చు	20.7	21.7	24.1.
ఖర్చులు పోను ఆదాయము	21.1	23.8.	22.9.
ఇతరరైల్వేల ఆదాయము	0.2	0.2	0.1.
మొత్తము ఆదాయము	21.3	24.0	23.0.
వడ్డీమొదలైనవి తీసివేయుగా	18.8	18.9	18.8.
రైల్వేమీద నిఖరురాబడి	7.5	10.1	9.2.

1917-18-వ సంవత్సరములను ఎక్కువ రాబడికి కారణము నానలవచ్చును లేకపోవుటయే. కాని 1918-19-వ సంవత్సరములో నష్టమైన సరుకుకుబహుళాంశ త్రవరుకు సప్లయచేయుటకు వీలులేక పోవుటచేత ద్రవ్యము యింకను తగ్గును. ఇంతియగాక ప్రయాణికుల కందరికి తగుసదుపాయము జేయుట కూడ దుర్లభమగును. అందుచేత 1917-18 సంవత్సరముకంటె యీబడ్జెట్టులో 15 లక్షల పానులకంటె ఎక్కువ రాబడి వచ్చునని తలచుటకు ఆధారములు కనబడుట లేదు. ఖర్చులన్నవో 1917-18 సంవత్సరముకంటె ఎక్కువ మొత్తము అవసరమగుటచే 25 లక్షలపానుల వరకు హెచ్చింప బడినది. అందుచేత 1918-19 సంవత్సరములో 9 లక్షల పానుల లాభము మదింపు చేయబడినది.

వడ్డీపట్ల 1918-19 సంవత్సరములో 15 లక్షల పానులు ఎక్కువగా రావచ్చును.

పాదరకాలములో 3 లక్షల పానుల తగ్గు కనబడుచున్నది. దీనికి కారణమేమన 1917-18 లో గోధుమన ద్రవ్యములో వడ్డీపట్ల 1 లక్ష 50 వేల పానులు ఈ సంవత్సరము రాదు.

అదిగాక యీ బడ్జెట్టులో 2 లక్షల పానుల ఎక్కువ మొత్తము ప్రైవేటివైద్య కొరకై కాంక్షను చేయబడియున్నది. ఈ మొత్తము చాలతక్కువ యే. విద్యా వ్యాపకమునకై ఎక్కువ మొత్తము ను ఖర్చు పెట్టుటకు ప్రస్తుత యుద్ధమువలన తగులుచున్న ఖర్చుచేత అట్టి ఏర్పాటులుచేయుటకు వీలులేకపోయినది. కాని విద్యావ్యాపకమునకై మాకుగల అభిమానమునకు నిదియే నిదర్శనముగా దీసికొనవచ్చును. అదిగాక రాజప్రతినిధిగారు తమ ఉపన్యాసములో సెలవిచ్చినట్లు క్రొత్తగా జేయబోవు మార్పుల ననుసరించి సామాజ్య, రాష్ట్రీయ, జిల్లా, పరిపాలనలకు తగుసంబంధములు నిర్ణయింపబడునట్లు పెద్ద మొత్తముల నిర్మింపటకు వీలుండదు.

సుంకముల విషయములో 4 లక్షల పానులు తగ్గును. కారణమేమన వర్తకములు చేయుటకు తగినన్ని ఓడలు లేక పోవుటచే వర్తకము తగ్గిపోవుటయే. రాబడిపన్ను విషయములో 1 లక్ష 50 వేల పానులు హెచ్చు రావచ్చును.

పోస్టు టెలిగ్రాములవల్ల రెండులక్షల లొంబడివేలపానులు హెచ్చు రావచ్చును. కాని వ్యయముక్రింద 3 లక్షల ముప్పది వేల పానులు మదింపు జేయబడినది. దీనికి కారణ మేమన ఈ కాళి ఎక్కువ చేయబడినది. యుద్ధముచే జీతములు హెచ్చింపబడినవి. ఇవిగాక వస్తువుల ఖరీదు హెచ్చినది.

వ్యయము.

వ్యయమును గురించి విచారించ మిలిటరీ ఖర్చు 1917-18 సంవత్సరమునకు 28 లక్షల పానులు. ఈ సంవత్సరము ఖర్చులో కొంత యీ బడ్జెట్టు ఖర్చులో కనబడదు. 1917-18 సంవత్సరములో తుపాకీల క్రింద, మందుక్రింద ఖర్చు 1,450,000 పానులు. ఈ ఖర్చు ఈ బడ్జెట్టు సంవత్సరము లేదు.

1917-18 సంవత్సరములో పశ్చిమోత్తర సరిహద్దురాష్ట్రమునకై ఖర్చుపెట్టిన 3,70,000 పానులలోను, మందుగుండు సామాను తయారుచేయుటకుగాను అయిన 1,70,000 పానులలోను, రైలువాహనీలు, వైనిక సామానునకు అయిన 5,10,000 పానులలోను ఈ బడ్జెట్టు సంవత్సరము చాల తక్కువ అగును.

కాని యీబడ్జెట్టు సంవత్సరములో 1918-19 ఇతర ఖర్చులు మీదబడినవి.

(ఎ) 550,000 పానులు బ్రిటిషు సేనకు నియ్యవలసి యుండును.

(బి) 200,000 పానులు హాస్పిటల్ లు నిర్మించుటకును వృద్ధిజేయుటకును ఖర్చుపెట్టవలసి యుండును.

(సి) 2,50,000 పానులు ఫిరంగులుచేయు ఫ్యాక్టరీ వృద్ధి చేయుటకు వ్యయము చేయవలసి యుండును. మొత్తముమీద 1918-19 సంవత్సరములో 2 కోట్ల 73 లక్షల పానులు యుద్ధ విషయమైన ఖర్చులకు 17 లక్షలు తాత్కాలికమైన ఖర్చులకు ప్రత్యేకము నిలువయించబడును. యుద్ధము ఖర్చు మొత్తము 2 కోట్ల, 90 లక్షల పానులు. యుద్ధపు అప్పుమీద మనకు కలుగు ఖర్చు 60 లక్షల పానులు. ఆదాయవ్యయములను సరిచూడ 1918-19 సంవత్సరముల 28 లక్షల పానులు హెచ్చు మిగులును. మిగిలిన సామ్యులో ప్రతి వైసయు అవసరమే. మిగిలినది కదాయని మాత్రము ఆదాయపుపన్ను తగ్గించుటకు ఎంత మాత్రము వీలులేదు.

రాష్ట్రీయము.

ఆదాయవ్యయములు

రాష్ట్రీయ ఆదాయము 3 కోట్లు 40 లక్షల పానులు. వ్యయము 3 కోట్ల 44 లక్షల పానులు. సంయుక్త రాష్ట్రీయములోతప్ప నితరరాష్ట్రీయములలో హెచ్చురాబడి యుండునని ఊహించుచున్నాము.

1918 - 19.

ఇండియా, ఇంగ్లాండు కలిసి.

వెచ్చించిన మొత్తము.

రైల్వేమీద	4.2
కాలువలు మొదలైనవి	0.5
దీర్ఘమీద	0.3

మొత్తము 10.9

కోటి తొమ్మిది లక్షలపానులు

ఇండియా

మన యుద్ధపు ఖర్చు 7 కోట్ల 5 లక్షలు. ఈ సామ్యు తిరిగి మనకువచ్చును. ఇదిగాక తూర్పు ఆఫ్రికాకు 28 లక్షల పానులు సప్లయ జేయవలసి యుండును. మొత్తము 7 కోట్ల 83 లక్షల పానులు. ఇండియామంత్రిగారి కాణ్షిలుబిల్లు కొరకు ఇవ్వవలసినది 20 లక్షల పానులు. బొంబాయి బ్యాంకుకు

1918-19 సంవత్సరము ఇయ్యవలసినది 27 లక్షల పానులు. వై సామ్యు అప్పుతీయబడినది. మనకు అవసరమైన సామ్యు 7 కోట్ల 80 లక్షల పానులు.

2 కోట్ల 21 లక్షల పానులు ఖర్చుపోను రాబడి ఆదాయములో మిగులుచున్నది. 2 కోట్లు అప్పు జేయవచ్చును. మనకు కనబడు 4 కోట్ల 20 లక్షలు గాక యింక, 3 కోట్ల 60 లక్షల పానులు కావలెను.

ఈ మొత్తములో 1. 1 కోటి 40 లక్షలు ఇండియా మంత్రివత్తనండి తెప్పించుకొనవచ్చును. 2. పేపరు కరెన్సీ రిజర్వ్ చేత 1 కోటి 80 లక్షలు. 3. మనకున్న 1 కోటి 6 లక్షల బాలన్సులో 50 లక్షలు తీసికొనవచ్చును. 4. ఇవి గాక న్యాయాయుక్త బ్యాంకు ఇచ్చునది 27 లక్షలు.

ఈ లెక్కనుబట్టి 1918-19,1 కోటి 11 లక్షలపానుల బాలన్సు కనబడుచున్నది. ఇది మామూలుకంటె తక్కువయే. మామూలు 1 కోటి 22 లక్షలు.

ఇంగ్లాండు.

ఇండియామంత్రి యుద్ధమునకై ఖర్చు 7 కోట్ల 50 లక్షలు పుచ్చుకొనును. ఈ మొత్తములో 7 కోట్ల 37 లక్షల పానులు వ్యయమగును. బ్యాంకు న్ను 93 లక్షల పానులు. జరుగుచున్న సంవత్సరపు యుద్ధపు అప్పు 3 కోట్ల 50 లక్షలు.

1918-19 సంవత్సరము కూడ ఇంతసామ్యు వచ్చినచో సంతోషమే. రాష్ట్రీయపాలకులును, తదితర సంఘములును ఉత్సాహముతో పాటుపడించుటకు ఎంతయు వందనీయులు. 1918-19 కూడ ఇంతశ్రద్ధతోను పట్టుదలతోను వీరు తిరిగి యుద్ధయుజమునకై ప్రయత్నములు సలుపుదురని మనస్సుకొని తో నమ్ముచున్నాను. ఈసంవత్సరము ఈయుద్ధయుజముగాక ట్రెజరీబిల్లులవల్ల 2 కోట్ల 70 లక్షల పానులు వనూలుజేయవలసి యున్నది. ఈ కారణముచే 1918-19 సంవత్సరపు యుద్ధయుజము 2 కోట్లకు మించునని యూహించుటకు వీలులేదు. ఇంత కన్న ఎక్కువ మొత్తము వనూలయినచో నాకు సంతసమే.

నోట్లు, గోల్డు రిజర్వ్, మాత్రము.

నోట్ల మొత్తములు

మొత్తము

(ప్రచారమున నున్నది.

కోట్లు రూ.

1914	63.9	51.9
1915	60.3	45.1
1916	62.4	54.1
1917	84.4	67.9
1918	104.4	82.1

1917 సంవత్సరములోని నోట్ల మొత్తమును బట్టి ప్రజలకు గవర్న మెంటునందు గల భక్తికి విశ్వాసములు వెల్లడియగుచున్నవి. ఈ నోట్లు ఎక్కువగా ప్రచారములో నుండుటకల్ల రిజర్వ్ ఫండును ఉపయోగించుటకు అవకాశములు కలుగుచున్నవి.

మొన్నటివరకు 5 రూపాయలనోట్లే కడపటివి. ఇప్పుడు రూపాయలనోట్లను రెండురూపాయలన్నర నోట్లను గూడ ప్రచారములో పెట్టితిమి. రూపాయలనోట్లు 1917 డిసెంబరు 1వ తారీఖున వెలువడినవి. 2½ రూపాయలనోట్లు మొన్న జనవరి 2వ తారీఖున వెలువడినవి. ఇంతవరకు 45 లక్షల రూపాయల విలువగల నోట్లు ప్రచారములోనున్నవి. 4 లక్షల రూపాయల విలువగల నోట్లను మెసపొటేమియాకు పంపితిమి. 5 లక్షల పానులు విలువగల నోట్లను తూర్పుఆఫ్రికాకు పంపుచున్నాము. 1917 మార్చిలో మావద్ద రిజర్వ్ లో 80 లక్షల పానుల బంగారము ఈజిప్టులోను 45 లక్షల పానుల బంగారము ఇంగ్లాండులోను ఉన్నది. అనగా మొత్తము 1 కోటి 25 లక్షల పానుల బంగారము. ఇప్పుడో 1 కోటి 90 లక్షల పానుల బంగారము ఇండియాలోను, 5 లక్షల పానుల బంగారము ఇంగ్లాండులోను నున్నది. ఇట్టిస్థితి ఎట్లు సంభవమయ్యెనో వివరించెదను.

పేపరు కరెన్సీ రిజర్వ్ అధికము చేయబడి నప్పటికిని, బంగారు, వెండి నిలువ 80 లక్షలపానులు యెక్కువైనవి. ఇందులకు కరెన్సీనోట్లు యెక్కువగా చెలామణియగుచుండుటయే కారణము. సంవత్సర ప్రారంభమున 86 కోట్ల రూపాయల నోట్లుండగ, యిప్పుడు 105 కోట్ల రూపాయల నోట్లున్నవి.

సంవత్సర ప్రారంభమున మొత్తముమీదనున్న నోట్లు 100.36 కోట్లను భగమును నిలువ యుండితిమి. ప్రస్తుతముకూడ యిట్లే యున్నది. మితియు బంగారు మంత్రియూ హిందూజేతనసంఘే యున్నది. ఇందు మూలముననే 70 పూర్వాలా చెప్పినట్లు ఇంకను పెట్టుబడి పెట్టుటకు ప్రోత్సాహము కలుగుచున్నది.

మనువారు సిఫారసు చేసిన మితిని మీటి ప్రవర్తించుట స్పష్టము. ఇంతవఱకు ఇన్వెస్టు చేసిన మొత్తము 410 లక్షలు; ఈ మొత్తము 1914-వ సంవత్సరములో 98 1/3 లక్షలుగా నుండినది. ఈ 410 లక్షల మొత్తమును 570 లక్షలకు పెంచు విషయము ఆలోచనలో నున్నదని ఇదివఱకే కమిషన్ చెప్పియున్నది. బ్రిటిష్ గవర్నమెంటు ప్రెజిడెన్సీలో ఇన్వెస్టు చేసిన మొత్తము యధికారముచే తాత్కాలికముగా చేయబడిన ఇన్వెస్టుమెంటు గనుక, యధానంతరము సాధారణ స్థితిగతులు కలిగిన వెనుక చేంబరులేను కమిషనువారి సిఫారసుల ప్రకారము రిజర్వ ఫండును సంబంధించి స్థిరమైన యేర్పాట్లు చేయవలసియందును. యధమునకు పూర్వము చేపరు కరెన్సీ రిజర్వులో కొనియించబడిన కనెక్ట్ ప్రతముల వెల తగ్గుటవలన కలిగిడిన మైమును పూర్తిచేయుటకునే తేయొకనిధిని స్థాపించినారు.

మూల ఫండు నిమిత్తము హిందూదేశములో అప్పులు తీయుటకు చేసిన ప్రయత్నములు కూడ దృష్టికరముగానే ఫలించినవి. స్టేటు రైల్వేల క్యవహరము జరగెడి రైల్వేకంపెనీల యప్పులను మేతము, గడువు తీరిన యప్పులను తీర్చు నిమిత్తము 1913-14-వ సంవత్సరముందు 47 లక్షలు అప్పు చేయబడినది. ఆయప్పులో 28 లక్షలు ఇంగ్లండునందు చేయబడినవి. 1916-17-వ సంవత్సరముందు వలెనే ఈ సంవత్సరము కూడ లండనులో నెక్కడను అప్పుచేయలేదు అంతకంటెను విశేషమేమన, 20 లక్షల పానలు పొంద బాకీని ఈ సంవత్సరము తీర్చివేసితిమి. ఇంతవఱకు హిందూదేశములోనే 650 లక్షల పానలు మొత్త మప్పుచేసితిమి. సాధారణ స్థితిగతులలో ఈ మొత్త మేదేశమునకైనను పెద్ద మొత్తమే, మనకు మిక్కిలి కపరితమైన మొత్తము. ఈ సంవత్సరము చేసిన ఋణము అ సాధారణ వనియి, (హిందూదేశ కార్మిక వ్యవహారములలో క్రొత్తగా ప్రవేశ పెట్టబడిన ప్రెజిడెన్సీ బిల్లుల మొత్తము వినా తక్కిన) ధనమంతయు యధము నిమిత్తము చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వమున కిచ్చివేయబడుననెడి భక్తి తాత్పర్యములకల్ల ఋణమింత సులభమయ్యెననియు నాకు తెలియును. కడచిన రెండు సంవత్సరములలో ప్రభుత్వమువారు యధము నిమిత్తము ఎడతెగకుండ విశేషముగా కృషిము చేయుట వలన కూడ ఋణ సంక్షమాణము సులభమైనది. ఈ ప్రత్యేక కారణముల నటుంచి చూచినను, 1917-18-వ సంవత్సరపు ఋణములకును 1918-14-వ సంవత్సరపు ఋణములకును విశేషవ్యత్యాసము కలదు. 1918-14 తో నంతవయ్యెడి 4 సంవత్సరముల యప్పులను, 1917-18 తో నంతవయ్యెడి 4 సంవత్సరముల యప్పులను తీసికొని, కడపటి 4 సంవత్సరముల యప్పుల నుండి సార్దు పెరస్ ప్రెజిడెన్సీ బిల్లుల మొత్తమును తీసివేసి సంప్రతించి చూచినయెడల, ఈవ్యత్యాస మింతకంటె నెక్కువ స్పష్టము కాగలదు. మొదటి నాలుగు సంవత్సరములలోను ఇంగ్లండు నందు 48 లక్షల పానలును హిందూదేశమందు 59 లక్షల పానలును మొత్తము 107 లక్షల పానలు అప్పుచేయబడినవి. రెండవ నాలుగు సంవత్సరములలో మొత్తము 490 లక్షల పానలు అప్పుచేయబడినవి. ఆందు 80 లక్షల పానలు తప్ప తక్కిన మొత్త మంతయు హిందూదేశమునే యప్పుచేయబడినది.

యధము నిమిత్తమును 1917-18-వ సంవత్సర మంత మందు చెల్లింపబడవలసి యుండెడి ప్రెజిడెన్సీ బిల్లుల నిమిత్తమును అధమపక్షము మరి 470 లక్షల పానలు వచ్చెడి సంవత్సరము హిందూదేశములో అప్పుతీసికొనవలసియున్నది

అంతేకాక, అప్పుతీయుటకు క్రొత్త దారులుకూడ నేర్పించినారు. పోస్టాఫీసుల ద్వారా తీసిన కడపటి మూడు ఋణములను గూర్చియు క్యాష్ సర్టిఫికేట్లను గురించియు ఇక్కడ కొంచెము ప్రస్తావించెదను. చిన్న చిన్న మొత్తములను నిలువ పెట్టుకొనువారియొద్ద పోస్టాఫీసుల ద్వారా అప్పులు తీయవద్దతి మొట్ట మొదట 1915-16-వ సంవత్సరమున ప్రవేశపెట్టబడినది. ఆ సంవత్సరము అందుమూలముగా 8 1/3 లక్షల పానలు సేకరింపబడినవి. 1916-17-వ సంవత్సరము అంతకంటె కొంచెము తక్కువ మొత్తము లభించెను. కాని, ఈ సంవత్సరము పోస్టాఫీసుల ద్వారా చేసిన యధము ఋణము ఇందుమించు 30 లక్షల పానలు, 1907-8 మొదలు 1913-14 తోవల ఎసంవత్సరమును సాధారణ పద్ధతుల వల్ల ఇంత పెద్ద మొత్తము సమకూడలేదు. ఈ సంవత్సరమే ప్రవేశపెట్టబడిన క్యాష్ సర్టిఫికేట్ల పద్ధతి వల్ల 65 లక్షలపా

నలు మొత్తము లభ్యమయ్యెను. ఇంతకు పూర్వ మెప్పుడును ప్రభుత్వమున సందర్భమున ఇంతటి ఫలితము లభింపలేదు. మొత్తముమీద ఈ మూడు సంవత్సరములలో పోస్టాఫీసుల ద్వారా 100 లక్షలపానల అప్పు సేకరింపబడినది. ఈ క్రొత్త పద్ధతి యకలంబింపబడనియెడల, మూలఫండును సుందీయు తాత్కాలిక నిలువ ఫండును సుందీయు చాలవఱకు క్షయపరుపవలసి యుండెడిది. ఈ సందర్భములో పట్టుదలతో జయప్రదముగా పనిచేసి ఆర్థిక శాఖవారికి తోడ్పడినందునకు 5000 లియమ్ మాన్యోర్ గారికిని వారి పోస్టు లాద్యోగులకును నానందముతో కృతజ్ఞతా కటకటా యిచ్చి.

(గత నాలుగు వత్సరములలోని విషయములను పరిశీలించిన యెడల, ధన కృషియనకు తగిన నిలువ తగ్గుచున్నదని తెలుసుగుచున్నది. 1913-14 వత్సరమున ఇందులకు 140 లక్షల పానలు నిలువ యుంచబడినవి. రాబోవు వత్సరమున 89 లక్షల పానలు మాత్రమే యుంకబడినవి.

గత రిక్టీ వత్సరములనుండియున్న ఆర్థిక సమస్యల గూర్చి యింకను చెప్పుకొని యున్నది. యధమునకు వినియోగపరచు ధనచక్రమును రెండుభాగములుగా విభజింపవచ్చును. ప్రధమభాగమున హిందూదేశములోను, ఇతరస్థలములయందును వర్తకము, ధనము తగ్గిపోయినది. నేనింగ్లండు దీపా జిల్లాలనున్న ధనమును చాలమంది తీసికొనుటకు ప్రారంభించెడి. కరెన్సీనోట్లయందు విశ్వాసము తగ్గిపోయినది. కాన క్రమక్రమముగ 1915 వ సం॥ యిట్టిస్థితి మారినది. యుద్ధాభ్యంతరమున కేవల లో యెరైన సరుకులకు ఆకర్షకత పొచ్చినది. క్రమముగ మేము 1917-18 వ సంవత్సరమున యధమునకు ధనసహాయముకూడ చేయగలిగితిమి.

క్రొత్తజన్మలు విధింపబడినవి.- (1) రాబడిమీద అధికమగుపన్ను (2) జననారయగుపన్నులపై యెక్కువపన్ను (3) రైల్వేలపై ట్రాఫిక్కుపై కొంచె మెక్కువపన్ను (4) ప్రతిబట్టలపై దిగువతి నుంకము వృద్ధిగావించబడుట. కావునను యీవత్సరమున 1918-14 లో కంటె 220 లక్షల పానలు లెక్కు దాదాయము వచ్చినది.

మాంటాగూగారు:- ఇందేయ మంత్రిగారు గత నెల 28 వ తేదీన ఢిల్లీ నుండి ఆల్బాయికి వెళ్లిరి. మరల 4 వ తేదీ సోమవారమునాడు ఢిల్లీకి వచ్చెదరు. వారితో గూడ డబ్బీరు ప్రభువు, రాబట్టు హలిడే పార్సన్నగార్లు మున్నగువారు గూడ వెళ్లెదరు.

కలకత్తా వట్ట ప్రదాన సభ. ఈనెల 1వ తేదీ సాయంత్రము వట్ట ప్రదానసభ జరిగినది. బి.వి. టి. ఎస్. సి. పరిశుల నిర్వహణలో వట్టము లియ్యబడినది. తక్కినవారికి 2వ తేదీ నియ్యబడును. 1893 మందికి బి. ఏ, 304 గురికి బి. ఎస్. సి. పట్టము లియ్యబడినది. 8 గురు స్త్రీలుగూడ బి. ఏ. పట్టముల సంపాదించిరి. గవర్నరుగారు సభను ప్రారంభించుచు రాజప్రతినిధిగారు రాజాలమికి చింతిలు చు పంపిన తంతివార్తను చదివెరి. గత నాలుగువత్సరములనుండియు వైసుభాస్కరుగారుండి పనిచాలించుకొననున్న డాక్టరు సర్వాధికారిగారిని కొనియాడిరి. పిమ్మట విద్యార్థులకు సీతబోధ గావించిరి.

గవర్నరుగారి త్వరలో భాస్కరులకు కాగలరు. మున్సిరుడు 5778 గ్రుతును నిరుడు 6568 గురును డిగ్రీపరీక్షకు వెళ్లిరి. వాట్సా విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరచుటవలన నీవిశ్వవిద్యాలయమునకు చేరిన 55 కళాకాలాలలో 9 యును 780 పాఠశాలలలో 112ను తగ్గినవి. ప్రాచీనకాలపువిద్యకును నేటివిద్యకును చాల భేదముకలదు. ప్రస్తుతవిధానము ననుసరించి విద్యాసంపాదనమునకును ధనసంపాదనమునకును విభేదము లేదు. అని సర్వాధికారిగారు నుడిచి కృతనాయవా జి జ్య విద్యులను గూర్చి కొంత వివరించిరి. నేనా పట్టములను బడసిన మీరేదో యొక సంఘ సేవను చేయబూనెదరు. ప్రజలలో ధనికుల పేదల సౌత్తులను సమకూర్చి వృద్ధి సొందించుట మొక రత్నము. జాతీయ నిర్మాణము ఆపరిచిత విధానములపై పెద్ద ఎత్తున జరుగుచున్నది. గాని పోషించి సమవయోగమునకు తేక తను. దాని నుపేక్షించుట పారభాటు. వివిధవర్గులకు కొరకున్నను మిరి ఘనకార్యమున మిష్టానముల నిలువక తప్పదు. కాన మిరగులకు ప్రయత్నించి కీర్తిని గడింపుడు ఇందేయ మంత్రిగారు పార్లమెంటులో చేసిన ప్రకటనము ననుసరించి నునము బాధ్యత గల ప్రభుత్వమున పాల్గొనవలసిన సమయ మాన్నుమగు చున్నది. నేడు మీరు పడసి యుత్తముగౌరవమును సుగుణ్యము గ నిట్టి గౌరవమును బడసిన ప్రాచీనులమార్గము ననుసరించి మీరు చెడుచును అక్రమమును ఆపదను అన్ని విధముల రూపుమాపుటకు సర్వసిద్ధముగా నుండవలెను. మా జీవితములు పరంపరాగతముగు ఈ నుమా జ్యోతిని సుప్రకాశమానముగ నిలుపగలుగుముగాక మీరు చేయు మేలంత యును మీ విశ్వ విద్యాలయమునకును సంఘమునకును చెంగును. మీరు చేయుచెడుగుగూడ నటులే వారి కధికముగ చెందును నూతనాశయములతోపాటు నూతన బాధ్యతలను ప్రతిరోధములనుకలుగక మానవు. వెంకటేశ వారికంటె మీకు ప్రతిరోధ మధికముగ కలుగగలదు. అట్టివో మీరు చికాకుపడ గూడదు. బెడరింపులను ఆపహాస్యములను సుగుణముల కెన్నడును భంగము కలిగింపజాలవని సర్వాధికారిగారు నుడివెరి.

నుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

మార్చి 31 తేదీలోపు అమృతాంజనము డిపోవారి రు. 5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. అకాభంగము గలగకుండుటకు త్వరపడట యుక్తము.

తామరతైలము { గజికితైలము { మోహినితైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0 { డబ్బీ 1-కి 0-4-0 { నీనా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము

చక్కని డబ్బీతో నెల రూ. 0-8-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం డిపో,

109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

(౧)

బందరునుండి వేమూరి వేంకటసుబ్బారావుగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- ప్రస్తుతమున సంవత్సరమునకు మొదలయిన రూపాయలు బందరు రైలు ఆదాయమునుండి కోట్లవంతులకు వ్యయపరచు నుద్దేశించి జిల్లాబోర్డువారు తీర్మానించి యున్నాడు. ఆయా గ్రామములను రెచ్చటవైస, మిక్కిలి యవసరమగు బోట్ల ఆయాపనులకు కాదగిన వ్యయములో మూడవ వంతు గాని అధికము: నాల్గవంతుగాని గ్రామములో ప్రోగుచేసి కొని ఆయా తాలూకాబోర్డుల ప్రెసిడెంట్లకు వ్రాసికొనిన యెడల, వారు జిల్లాబోర్డువారికి వ్రాసి కాంక్ష కోరెమింద గలరు. కావున గ్రామముల కొంచెమైక మత్స్యము కలుగ జేసి కొని వారివారి అపదలను తొలగింప జేసికొనెద రని నమ్ము చున్నాను.

విశాఖపట్టణముజిల్లా సాలూరు నుండి కాశీభట్ల కృష్ణ రాయశాస్త్రిగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- వీరభద్రనిజయం బను తెనుగు గబ్బము ముద్రితమై యున్నదా? లేదా? ముద్రితమైనయెడల నెక్కడ లభించునో పాఠకులు విశదపఱచు గూఢా! లేనిచో నేను కొంతధనము వెచ్చివెట్టి సహించిన యీ తాళపత్రగ్రంథము ముద్రించుటకై యెవ్వరేని విలువనిచ్చి స్వీకరించెదరా? మా సాలూరు గ్రామమున కనతిమూరముననుండు కొట్టక్కయను గ్రామమున గుమ్మరియొకడశ్చిన్నత పాండితీ గరిమ ననేకగ్రంథముల నిర్వహ్యుగ రచించి రమారమి డెబ్బది యేడుల క్రిందటనే స్వగృహమున వానిచే రచియింపబడిన పుస్తకములు ముద్రితములు గావలయును. మఱియు ననేక కవి చంద్రుల ప్రాతమున గీర్తి తాళపత్రములం దణచివైచి గతిం చిరి. వారి వారి చరిత్రమున ప్రస్తుత కవీశ్వరుల చరిత్రను వ్రాయుట యని ముఖ్యమని నాయాశయము. కవి విలాసమని నేనొక గ్రంథమును వ్రాయు గడంగితి.

అనుండి వేంకట శాస్త్రిగారు రాజమండ్రినుండి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- ఆంధ్ర విద్యార్థి సమాజములు క్లాసు పాఠములు. రెండవ యాంధ్రవిద్యార్థిసభాపక్షమున, వ్యాస బహుమాన పరీక్షలు పెట్టియుండిరి. ఉత్తమవ్యాసమునకు వెండి పతకము బహుమాన మిచ్చెదరని, సభా గాంధీనాథులకలలో ప్రకటించిరి. సభాకార్యదర్శిగారైన తల్లాప్రగడ రామారావు గారు సభలో వ్యాసమునకు బహుమానమును పొందిన వారి నామమును చెప్పి తాము వెండి పతకమును రాజమండ్రి యం దున్న బహుమతి పొందినవారికి పంపెదరని చెప్పిరట! బహు మానము పొందిన నేను తల్లాప్రగడ రామారావుగారికి బహు మానము పంప లేదేలయని వ్రాయ, ఆయన కార్యనిర్వాహక సభ్యులతో కలహించుట నే కాగ్యదర్శిపదవి వదలు కొనిరనియు బహుమాన విషయమై, సభాభ్యుత్థులైన, వ. పూర్ణ చంద్రారావుగారికి వ్రాయవలయుననియు వ్రాసిరి. పూర్ణచంద్ర రావుగారి కొక యుత్తరము వ్రాయ, వారు, తల్లాప్రగడ రామారావుగారు బహుమాన ధనమును సభకర్తృలకై వాడి రని వదలి కలదనియు, అందుచే, తమకు తెలియదనియు, బహుమానమును న్యాయవారులగు కె. చిదంబరరావుగారి ద్వారాను వ్రాసిరి. చిదంబర రావుగారికొక యుత్తరము వ్రాయ, 10 రూ పయ ల బహుమాన మిచ్చిరనియు తదితరమేమియు వారికి తెలియదని వ్రాసిరి. ఇక బహు మానము పంపుమని యెవరికి వ్రాయవలసినది? వైవారలకు నా యుత్తరము లరణ్యకొదనములయ్యెనే! నుచిలీపట్ట కాంధ్ర విద్యార్థి కార్యనిర్వాహక సభ్యులారా? న్యాయము పాటించి రజితపతకమును నాకు పంపుడు.

మాటలరాని చంటిబిడ్డ కోర్టులో సాక్ష్యము చెప్పట:- గత శనివారము మధ్యాహ్నమున కొలంబోలో నొక శ్రీ తన చేతిబిడ్డ నెత్తుకొని ఇంటి అనుగుమీద నిలుచుండి శ్రీ కృష్ణన్ అనువానితో సంభాషించుచుండెను. ఇంతలో దన పెద్ద కుమార్తె తనను పిలచినందున ఆమెకు సమాధానముచెప్పి తిరిగి బిడ్డకు నీళ్ళుంచుకొని తనబిడ్డను అనుగుమీదదలిలోనికి బోయెను. శ్రీ కృష్ణన్ దొంగబుద్ధి కలవాడగుటచే తల్లి తిరిగి వచ్చునంతలో ఆత డాబిడ్డమెడలోని బంగారు నగను త్రొంపు కొని పారిపోయెను. ఏ దున్ను బిడ్డలోనికిబోయెను. ఆమె తల్లి ఆమెనప్పటికి లాలించి పిమ్మట సమాచారమును పోలీసువారికి తెలిపెను. పోలీసువారు శ్రీకృష్ణనును పట్టుకొని కేసుచేసిరి. ఆ బిడ్డకు తల్లియెత్తుకొని కోర్టులో నిలుచుండినపు డామె నేడగునివైపు వీడే నామెడలోని నగను అపహరించి వాడని చెప్పనట్లు వానివైపు వ్రేలును చూపెను. మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి 6 మాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

Madras and Southern Mahratta Railway Co. Ltd.,

AUCTION.

NOTICE:- IS HEREBY GIVEN THAT A CON-SIGNMENT OF 150 BAGS COPRAY IN UN-DAMAGED CONDITION ORIGINALLY BOOKED FROM ALLEPPY TO TADPATRI UNDER INVOICE NO. 1 OF 3-10-17 WILL BE SOLD BY PUBLIC AUCTION UNDER SECTION 56 OF THE INDIAN RAILWAYS ACT IX OF 1890 AS FOLLOWS:-

At Adoni Railway Station: 75 BAGS COPRAY in 5 lots of 15 bags each } On 5th March 1918. 1 to 1 1/2 Mds. per bag } at 11 A. M.

At Cuddapah Railway Station: 75 BAGS COPRAY in 5 lots of 15 bags each } On 16th March 1918. 1 to 1 1/2 Mds. per bag } at 10 A. M.

N. B.—Cash to be paid in full as soon as each lot is blocked down to purchaser.

GOOTY } G. L. PETERS } Dist. Traffic Supdt. } M. & S. M. RY.

మదరాసు అండు సదరకమరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడు.

నోటీసు. (1089)

ఇందువలన తెలియజేయుడ మేమునగా:- తే 3-10-17 దిన, నెం 1 రు యిన్ వాయిస్ ద్వారా అలప్పీనుండి తాడిపత్రికి రవాణా కాబడిన 150 మూటలు కొబ్బరి చెడిపోవట్టి సితిలో 1890 సం॥ రం॥ ఇండియన్ రైల్వే ఆక్టు 9-వ సెక్షన్ 56 ప్రకారం యీ క్రింద తెలియబరిచిన విధమున బహిరంగముగా వలం వేయబడును.

ఆదోని } 75 మూటలు కొబ్బరి } 1918 సంవత్స } 15 మూటలు చొప్పున } రము మార్చి } 5 భాగములుగా } 5 తేది పగలు } మూట 1-కి సుమారు } 11 గంటలకు } మ॥ 1, 1 1/2 తుకం.

కడప రైల్వే } డిటో } 1918 సం॥ మార్చి } ట్రేవర్ వద్ద } తే 6 ది పగలు 10 } గంటలకు

వరా:- పూర్తిపైకము చెల్లించి వలములో మూటలు ఎత్తవలయును.

గుత్తి } జి. యల్. పీటర్సుదొరవారు, } 22-2-18 } డిస్ట్రిక్ట్ ప్రాఫిట్ నూపరెం తెండెంటు.

అమ్మకమునకు త్వరలో రానున్నవి.

గ్లాజేని ప్రింటింగు కాగితములు 9, 10, 12, 14, 16 పౌనల డిమ్మి, గ్లాజేని వెయింటింగు కాగితములు డబుల్ కాయల్ 32, 36 పౌనలది కావలసినవారు రు 100 కు, రు 10 లు అడ్వాన్సు చెల్లించి ఆర్డర్ల రిజిస్టరు చేయించుకొనవలయును. బజారులో నుండు తక్కువధరల ప్రకారము అమ్మబడును.

(1003) ఎస్. పి. సారథి అండుకో, మద్రాసు.

నోటీసు. (1075)

గోదావరిజిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉండునూ కాపురస్తులు శ్రీ రాజా ఇసుగంటి వెంకటరాజగోపాల రామ నూర్యప్రకాశరావుగారి తా॥ పెద్దాపురం తాలూకా రాగంపేట గ్రామం తా॥ సామర్లకోట పెద్దాపురమునకు మధ్యను ఉండునన్న అంటుమామిడి తోటయొక్క యీసంక త్వరపు ఫలము ది 22, 23 మార్చి నెలలో తోట ప్రదేశముందు ఏలము పాడుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు సదరు ప్రదేశ మునకు దయచేసి ఈదిగువ వరతులకు లోబడి పాడవచ్చును మరతుల వివరము.

1. సుమారు య 80 ల విస్తీర్ణముగల తోటలో ఉండు కున్న ఎన్నిక గల పలువిధములగు అంటుమామిళ్ళున్నా జీడిమామిళ్ళున్నా మాత్రమే (తక్కిన ఫలవృక్షములు గాక)
2. సుమారు రెండువేల అంటుమామిళ్ళున్న ఒక వెయ్యి జీడి మామిళ్ళున్న.
3. పాడవలచినవారు రెండువందలరూపాయలు ధరావతు ఇచ్చి పాడవలెను.
4. పాట భూమిపరచునన్న వారు మచ్చిలికాతోపాటు సగముసామ్యు ఇచ్చి వేయవలెను.
5. తక్కిన సగము సామ్యున్నా చెట్ల కాయలు కోయటకు పూర్వముందు చెల్లించవలెను.
6. పాట కాలముందు ధరావతు ఇచ్చిన వారిలో భూమిపరచుకొనిన వారి సామ్యుతప్ప తక్కిన వారి సామ్యు వాపనుచేయబడును.
7. తగు సంజాయిషీ యింకా కావలసినవారు యీ దిగువ వ్రాయబడిన వారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. కె. రామచంద్రారావుగారు,

ఉండునూ } ముఖ్యుని నిరస్తావారు. } ఆఫ్ గొల్లప్రోలు ఎస్టేటు, గోదావరి. } 9-2-18 } క్యాంపు: సామల్ కోట.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము.

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి, కనుకట్టు సభకట్టు, పరకాయ ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనో వేగము, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, క్రియా సాధనము, మంత్రశాస్త్రము, భూతజైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారిచీట్ల వేకతమాహులు, విచిత్రవిశోదవిద్యలుగలవు. ఇంతేగాక మనుష్యునిమాయముచేయుట, చీకటిలోచదువుట, నీళ్లవైస నడిచిపోవుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, మనుష్యుడు చిలుక యగుట, పెద్దపులిని చేసి చూపించుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, కరీరము లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంటలు కట్టు కొని చూడకుండా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమివయిన గజము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి.

ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరు. డబ్బు సంపాదించుట కిది నులభమైన మార్గము. నెలకు వందలకొలది ద్రవ్యము అర్జించుకోగలరు.

ఈ పెద్ద గ్రంథము అచ్చుపనుచున్నది. ఈ గ్రంథమును వి. పి. X 15 రూపాయలకు అమ్మబడును. ధరభాగ్య భాగు లకు యీ గ్రంథమును రు. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధరభాగ్యు దారు లనగా తమ ధరభాగ్యుతోహడ రు. 4 లకు యీ క్రింది విలాసమునకు తక్షణమే మణియార్దరు చేసి తమ పేదరు రిజ వ్వరు చేయించుకోవలెను. (894-984)

పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, హింగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

1000 రూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బ

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలలో గారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బను నేనించండి. దీనిని నేనించిన యెడల ధాతుపుష్టి, బక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆకలి ఎక్కువ

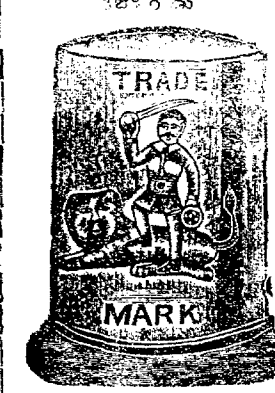
మొదలయినవి. కలుగును. స్వప్నస్థితియు, ధాతువు మాత్రములో కలిసిపోవుట, నీరుచురుకు, బహుమాత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానను. దీనివలన నుంచి గుణము పొందిన అనేకులు రంగిన్, పిసాంగ్, సిల్వన్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి, మదరాస్, ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానపుత్రులు విశేషముగా పంపియున్నారు. కావలసినవారు అర్థశాస్త్రాంపున పంపినచో బహుమాన పుత్రుల కాపి పంపుదుము. ఇది అబద్ధ మని రుజువుపరచువారికి వై కనుపరచియుండు బహుమానం యియ్య బడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమూలముగా పొందవచ్చును. పార్సీలును కొను నప్పుడు "డి. మన్నాలలో" అని యింతుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన పుత్ర పార్సీలతో సంపబడును. ఏజెంటులు కావలసియున్నది.

15 రులాలు తేల్చీవెల రూ. 2-0-0. తపాలభర్తు 1-1 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలలో, ఢిల్లీ వైద్యులు,

సాలామిసిరి మురబ్బాడిపో, బెంగళూరు సిటి.

(691)

<p>మలబద్ధమునకు మంచిమందు.</p> <p>క రో లా.</p> <p>వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదులు గావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గల అయ్యేలాగున గర్భ శోధన గావించును.</p> <p>1 పాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-కి వెల రూ. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>ప్రే జ రు గా రి లీవరు టానిక్.</p> <p>వైద్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యములు గలుగు బాధలకును, అలవలకును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రూ. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ హ ట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చు గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సొల్యూషన్ పై పెట్టె 1-కి రూ. 2-0-0.</p>
--	---	---

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండుకో., (లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక చేరుకూడ నుదాహరించ గోరెదము 368

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి. సావంత్ ని వనోపధి సాధనపరిల్లా

అపరిమితపు రక్తమువలన జనించు బాధ్యములకు కీరీటునవలసి వుండు. తలదుపులను, మచ్చలను, గండములను, చివ్వులను, ప్రాంతిబిచ్చులను అన్ని విధములకలన గలుగు చిచ్చునోగములను పోగొడును.

మిక్సి-లి క క్రితంతమైన క్షుభ్ర కారిక

ఒక చిక్కనాచుకొమ్మ నుంచి మిచ్చుట నివారించును, సహజమైన సుదృఢమైన అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. పొడుగుంటికి పొడిగడగడములను, మలబద్ధమును కార్యసంబంధమును పోషించు పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరచును. కరీరాగోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు పండుటకు 4 బోళ్ళుల బుడ్డిలో అమ్ముబడును.

ప్రాప్తిచేరు: **పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి**
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

వికబాపాలిపి ప్రశంస

ఇది కెస్టెలకంటే అపూర్వము విరచితము
తల 0-4-0 టోన్లకి అధికము.

ఆంధ్ర నర్మకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టనంశి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రారంభింపబడి, తల 0-4-0 టోన్లకి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రవత్రి కాకాచార్యులయొద్ద, 7 తంబులెట్టి ఏడ్చి, మదరాసు.

మో స పో కు డు

తుప్పుపట్టినయింకండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Willes Dove & Company's "BitumasticSolution."

దీనిని పంటెనలకు కప్పులకును నుసయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపలువారు వచ్చికు నర్చునారు బాగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుండురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏజెంట్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్, లిమిటెడ్.
ది రెలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు.
తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,
మదరాసు

389

(వై కామ్యూనికేట్ గోరునప్పుడు ఈవత్రిక చేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము.

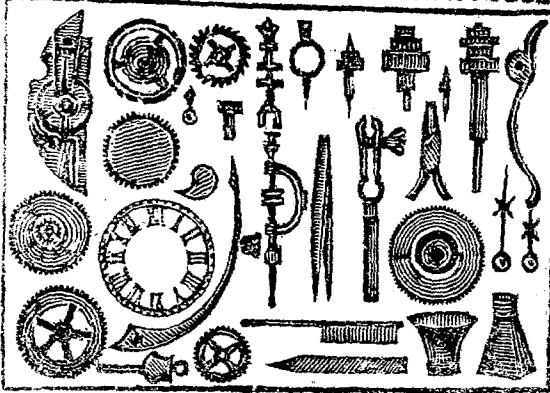
స్వ రాజ్యము మనకు సమీపములో నున్నది

మన మెల్లరమును స్వదేశీ సరకులనే వాడవలెను. వాటినే ప్రోత్సహింపవలెను. మన దేశీయులైన మరీయే ఇతరదేశముల నా మానులను వాడకుండునట్లు చూడవలెను. స్వదేశీ ద్యమునకు దోహదము చేసి తోడ్పడవలయును. త్వరలో కంజీవరము స్వదేశీకంపెనీలో మీరు పాల్గొను టుత్తము. భాగము 1-కి 25 రూ చొ॥ 300 భాగములు మాత్రమే కలవు. పెద్ద పెద్ద వాండ్రందరు దీనిలో భాగస్వాముగ జేరిరి. వరతులకు ప్రాప్తి కనుకు ఇట్లు వ్రాయవలెను. (962)

మ్యానేజింగు డైరెక్టరు,
స్వదేశీ ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్,
బ్రాంచి: మధుర. కంజీవరం.

కెబిటలాగు
ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAFROSH WATCH CO. DEALERS IN WATCH MATERIALS

TOHFAFROSH WATCH & Co.,
Dealers in Watches Materials, Tools
BHENDI BAZAAR, POST No. 9, BOMBAY
(881) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

30: **పాల్వపు వేంకటాచల** 594

వండితులవారి సిద్ధావధములు.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ థెలో ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎన్. కె. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్సల్టింగ్ కమిటీ ఎగియర్ వేన్. నం. 2. బొంబై, వీరు వ్రాసినది. తమ "లోకామయవార కస్తూరి మాత్రాలను, ఉపయోగించుటవలన, క్యాన్సర్స్, స్కీన్, క్షుభ్రము, అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనొప్పి, కడుపుకొప్పి, ఆమ్లా కజ్వరము, పిత్తసంబంధరోగము. చిడ్డల యెనుకవారముల న్నియు, గుణచుయ్యెను, తమవద్దకు ప్రతిదినము వచ్చురోగు లకు, వీకస్తూరి మాత్రలనే, స్వదేశీ వైద్యులు ముఖ్యముగా నీయవలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి-ఎస్-ఆచార్యరావ్, సీనియర్ సర్జన్, ప్యానిటిరీ కమిషనర్, మైసూరు గవర్నమెంట్; వీరు వ్రాసినది. "లోకామయవార కస్తూరి మాత్ర"లనునే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకోత్కృష్టముగు, గుణములను ఈమాత్రలు గలిగి యున్నవని నేనుచెప్పుట కానందభరితుడనగుచున్నాను.

వైద్యశాలలో ననేకవిధముల చికిత్సయొనరుచున్నానని రిమెంబరు కిర్పాటక మూలకలనుండియు యోషధములను తయారు చేయుచుండును."

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపారగుతులు, ప్రతి సీసా నుండు 50 పండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుమానపత్రము, ప్రతిసీసాతో నూడి యుండును. 250 మాత్రలున్న సీసా 4 అణాలు మాత్రము.

6 సీసాల బాకసారి రెప్పించికొని టపాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-8-0

12 సీసాల బాకసారి కొనిన 2-12-0

25 సీసాల బాకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మానవ్య ఆయుర్వేదిక దీయ సిద్ధావధములు దొరకును.

వినియోగ:—శ్రీ సీతా రామవ వైద్యశాల, మైసూరు

